

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

1

בפני כב' השופטת מיכל ברדנשטיין

תובעת

אם א'

על ידי עו"ד ניר כחלון

נגד

הנתבעים

1. משרד הרווחה והשירותים החברתיים- המשרד
הראשי משרדי ממשלה 500102280
הנתבע 2 על ידי עו"ד הדר איצקוביץ
2. אם ב'
בעצמה

2

פסק דין

3

4

5 לפני תביעה לביטול צו הורות פסיקתי מיום 28.05.2018, שניתן על ידי בית המשפט לענייני משפחה
6 בתל אביב יפו (כב' השופטת א' סגל אילוטוביץ) בגדרי תיק תמ"ש 30657-02-18, בעניינו של הקטין
7 XXX (להלן: **הקטין**), בהסכמת הצדדים באותו הליך, שהם גם הצדדים להליך שלפני.

8

9 כדי להקל על הקורא, אביא בפתח הדברים את עיקרי הטענות והמחלוקות, וכן את הכרעתי בקליפת
10 אגוז. לאחר מכן יוצגו טענות הצדדים בהרחבה ויפורטו נימוקי ההכרעה.

11

עיקרי הטענות והמחלוקות ולוזה הכרעה

13 1. התביעה דן לביטול צו ההורות הוגשה על ידי האם הביולוגית של הקטין (להלן: **התובעת** או **אם**
14 **א'**), בהסכמת הנתבעת 2 (להלן גם: **הנתבעת** או **אם ב'**), שהורותה כוננה באמצעות צו ההורות
15 הפסיקתי. בסיס התביעה בטענה כי יחסי הצדדים עלו על שרטון זמן קצר מאוד לאחר מתן צו
16 ההורות הפסיקתי ולידת הקטין, והן נפרדו, וכי מאז המועד 30.08.2018, עת היה הקטין כבן
17 חודשיים וחצי (כעת הוא בן כ-3.5 שנים), אם ב' אינה פוגשת, ואינה מעוניינת לפגוש את הקטין,
18 ואינה קיימת בעולמו כלל, וכי אין צפי לשינוי עמדה זו בעתיד. הקטין מטופל באחריות ובמסירות
19 רבה מאוד על ידי אם א', והוא מתפתח היטב. התובעת טוענת כי בנסיבות אלו, הותרת רישום אם

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

- 1 ב' כהורה נוסף של הקטין היא בבחינת רישום ריק מתוכן, שישפיע לרעה על המשך התפתחותו של
2 הקטין, ולפיכך, אינו לטובתו, ויש לבטלו.
- 3
- 4 2. הנתבע 2, ב"כ היועץ המשפטי לממשלה (להלן: **ב"כ היועמ"ש**) מתנגד לביטול צו ההורות
5 הפסיקתי.
6
- 7 3. ביום 08.01.2020 הוגש לתיק תסקיר עו"ס לפי חוק אימוץ ילדים, תשמ"א 1981 (להלן: **חוק**
8 **האימוץ**), ובו התייחסות לסעד המבוקש בהיבט של טובת הקטין. העו"ס מתארת את אם א' כאם
9 טובה ומסורה, ומציינת את התפתחותו משביעת הרצון של הקטין מכל הבחינות. העו"ס עומדת
10 על כך שגם אם ב' היא אדם נורמטיבי, ששם לנגד עיניו את טובת הקטין, וסבורה כי הנתק בקשר
11 בינה לקטין אינו בלתי הפיך ובר תיקון. העו"ס מעלה חשש כי ביטול צו ההורות הפסיקתי עלול
12 לתמרץ את מחיקת סיפור תכנונו והבאתו לעולם של הקטין בזוגיות המשותפת של שתי האמהות,
13 וכי קיומו של סוד בחייו, במקרה כזה, תסב נזק לקטין. עמדת העו"ס היא כי טובת הקטין היא
14 להותיר את צו ההורות הפסיקתי על כנו, ולטפל בסוגיית חידוש הקשר בין אם ב' לקטין.
15
- 16 4. בתיק מונה בהסכמת הצדדים ד"ר רועי אלדור כמומחה מטעם בית המשפט, וביום 18.05.2021
17 הוגשה לתיק חוות דעתו המפורטת, שבה הוא הציג עמדה שונה מעמדת העו"ס בשאלה האם
18 טובת הקטין היא בביטול צו ההורות הפסיקתי. בדומה לעו"ס, המומחה מציין כי אם א' היא אם
19 מיטיבה ביותר שמטפלת בכל היבט בעולמו של הקטין וכי מצבו של הקטין טוב מאוד, באופן
20 שאינו מלמד על חסר בדמות הורית נוספת, והוא מפותח אף מעבר לגילו. המומחה מתאר אף הוא
21 את אם ב' כאדם נורמטיבי ורגיש. חרף זאת, הוא חיווה דעתו כי בחלוף תקופה של 3 שנים ויותר
22 מאז נותק הקשר בין אם ב' לקטין, ומשעה שאם ב' אינה חלק מעולמו של הקטין, והיא אינה
23 מתפקדת כהורה בפועל עבורו, הרי שלא כוננה למעשה הורות בעלת תוכן ממשי כלשהו. המומחה
24 ציין עוד בחוות דעתו כי אין התכונות סבירה לשינוי במצב דברים זה. בנסיבות אלו, כך סבור
25 המומחה, רישומה של אם ב' כהורה היא בבחינת רישום חלול, שיש בו כדי לפגוע בקטין. בחוות
26 דעתו ציין ד"ר אלדור כי הוא סבור בנסיבות אלו, כי טובת הקטין **מחייבת** את ביטול צו ההורות
27 הפסיקתי. אקדים ואציין כי בחקירתו בבית המשפט ביום 16.12.2021, הוא הבהיר כי **אין הכרח**
28 **לבטל כעת את צו ההורות מבחינת טובת הקטין**, ואולם אם א' עלולה להיתקל בקושי בהמשך
29 בשל אי שיתוף פעולה מצד אם ב' כמו לעניין הוצאת הקטין מהארץ, רישום למסגרת וכיוצ"ב. עוד
30 עלה מחקירתו, כי **יתכן ועמדתו, כאמור בחוות דעתו, היתה משתנה לו עסקינן היה בנסיבות**
31 **המקרה דנן בבקשה לביטול צו אימוץ**.
32
- 33 5. השאלה שמתעוררת בהליך דנן היא מהו המתווה הנורמטיבי לביטול צו הורות פסיקתי, והאם
34 יישומו במקרה דנן מאפשר ביטול צו ההורות הפסיקתי שניתן.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

6. ב"כ היועמ"ש טוענת כי צווי הורות פסיקתיים הם סופיים, ולא ניתן לבטלם אלא במצבים חריגים ביותר, וכי יש להחיל לעניין זה את המתווה הקבוע בסעיף 19 לחוק האימוץ, שעניינו בתנאים שבהתקיימם רשאי בית המשפט להורות על ביטול צו אימוץ. ב"כ היועמ"ש תומכת את עמדתה בפסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בעניין זה אך לאחרונה בגדרי עמ"ש (מחוזי תל אביב-יפו) 53065-11-20 ל' ב' נ' א' ב' א' (נבו 06.06.2021) (להלן: עמ"ש 53065-11-20), שבו אומצה עמדה זו. עמדת ב"כ היועמ"ש היא כי בנסיבות המקרה, אין מתקיימים שלושת תנאי סעי' 19 לחוק האימוץ, ובכלל זה התנאי שטובת הקטין מחייבת את ביטול הצו, והיא מבקשת להעדיף את עמדת העו"ס על פני עמדת המומחה מטעם בית המשפט. לפיכך, לעמדתה, דין התביעה להידחות.

7. מנגד, התובעת טוענת כי התנאים לביטול צו הורות צריכים להיות גמישים יותר מאלו שנקבעו בסעי' 19 לחוק האימוץ, באשר קיים לשיטתה הבדל מהותי בין ההליך שהתקיים בטרם מתן צו אימוץ לבין ההליך המתקיים בטרם מתן צו הורות פסיקתי. מכל מקום, לטענתה, מתקיימים בענייננו גם תנאי סעי' 19 לחוק האימוץ, ובכלל זה, התנאי כי טובת הקטין מחייבת את ביטול הצו, והיא מבקשת לאמץ את עמדת המומחה מטעם בית המשפט בחוות דעתו לעניין זה. לפיכך, יש לשיטתה לבטל את צו ההורות הפסיקתי.

8. אם ב' לא היתה מיוצגת בהליך. עמדתה, כפי שהוגשה בכתב לתיק, ונמסרה גם בדיונים שהתקיימו בבית המשפט, היתה כי היא מסכימה לביטול צו ההורות הפסיקתי בנסיבות העניין.

9. פסק הדין העקרוני והמנחה לענייננו ניתן בעמ"ש 53065-11-20 הנ"ל. בפסק הדין נקבע, מפי כב' השופט נ' שילה, שכתב את פסק הדין המרכזי, כי צו הורות פסיקתי דומה לצו אימוץ משעה ששניהם מכוננים יחסי הורה-ילד מכוחם. בית המשפט קבע כי שיקולי מדיניות שיפוטית מחייבים לראות בהורות מכוח צו הורות פסיקתי כהורות ביולוגית, וכפי שהורה ביולוגי לא יכול בהסכמת ההורה האחר לבטל את הורותו, כך גם צו הורות פסיקתי הוא צו בלתי הפיך, אלא בהתקיים נסיבות חריגות. בית המשפט ראה לאמץ את קביעתה של הערכאה הדיונית באותו מקרה (כב' השופט שמואל בר-יוסף) כי יש להחיל את התנאים שנקבעו בסעי' 19 לחוק האימוץ גם לעניין תביעה לביטול צו הורות פסיקתי.

10. מתווה זה מנחה בענייננו. בנסיבות העניין, עמדתי היא כי אין מתקיימים תנאיו של סעיף 19 לחוק האימוץ, שהם 3 תנאים מצטברים: אין מתקיים התנאי הראשון, של נסיבות שלא היו ידועות או לא היו קיימות בעת מתן הצו, שכן עניין של אלו בנסיבות חריגות ביותר, שלא מתקיימות בענייננו; אין מתקיים התנאי השני, כי ראוי לבטל את הצו, משעה ששיקולי מדיניות משפטית

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

מצדיקים שלא לבטל את הצו בנסיבות דוגמת המקרה דנן; ואין מתקיים התנאי השלישי, כי טובתו של הקטין מחייבת את ביטול הצו. לטעמי, טובתו של הקטין דווקא מחייבת את הותרת הצו על כנו.

11. לעניין התנאי הנוגע לטובת הקטין, אשר לצורך בחינתו מונה המומחה מטעם בית המשפט, שסבר כאמור כי טובת הקטין היא בביטול הצו, יאמר כי אמנם, ככלל על בית המשפט לאמץ את עמדת המומחה שמינה, שכן לחוות דעתו מעמד מיוחד, אלא אם קיימים טעמים כבדי משקל שלא לעשות כן (ראו למשל: ע"א 293/88 חברת יצחק ניימן להשכרה בע"מ נ' מונטי רבי (נבו 31/12/1988)). בית המשפט מעריך מאוד את המומחה, ומדובר במומחה בעל שם שיש לו מומחיות גם כמטפל בחידוש קשר. לצד האמור, וכפי שכבר צוין, המומחה בעצמו הבהיר בחקירתו הנגדית כי **טובת הקטין אינה מחייבת כעת את ביטול הצו** ותיאר אך קשיים אפשריים בשל חוסר שיתוף פעולה אפשרי מצד אם ב'. אלא שקשיים אלה ניתן לפתור באמצעות הענקת אפטרופסות בלעדית לאם א' עד להחלטה אחרת - מתווה שב"כ היועמ"ש הציע, וגם אם ב' הודיעה כי היא נכונה לקבלו - ואין הכרח במהלך המשפטי הקיצוני והבלתי הפיך של ביטול צו ההורות הפסיקתי. בנוסף, וכפי שצוין, המומחה הבהיר בחקירתו כי לו היה מדובר בתביעה לביטול צו אימוץ בנסיבות המשפחה דנן, הרי שהמלצתו בחוות דעתו היתה עשויה להשתנות. מאחר והמתווה המשפטי לעניין ביטול צו הורות פסיקתי הוא זה הקבוע בסעי' 19 לחוק האימוץ, הרי שהדברים מאירים כעת באור שונה את המלצת המומחה בחוות דעתו.

12. מעבר לכך, סבורני כי חוות הדעת של ד"ר אלדור ניתנה בהתבסס על ההנחה ש"מה שהיה הוא שיהיה", דהיינו, כי אם ב' תימנע מנקיטת הליך לחידוש קשר ותמשיך להדיר עצמה מעולמו של הקטין. יתכן שהנחה זו מקורה בכך שאם ב' לא היתה נכונה להשתתף בתהליך שקדם להכנת חוות הדעת מעבר לשתי שיחות מינימליות עם המומחה. כשלעצמי, וגם לאחר ששמעתי את דבריה של אם ב' בדיונים, התרשמתי כי אם ב' עדיין כואבת את סיפור התרסקות הקשר הזוגי עם אם א', וכי הקטין שזור עדיין מבחינתה בשברון הלב שהיא חוותה ועדיין חווה, ומכאן עמדתה עד כה ביחס לסעד המבוקש. דא עקא, עמדה רגשית זו בהחלט יכולה להשתנות בהמשך, ככל שפצעי קריסת הקשר הזוגי יחלימו, ולמצער, יכאיבו פחות עקב חלוף הזמן, ויהיה בידה להפריד מבחינה רגשית בין שבר חלום הזוגיות לבין חלום ההורות להקטין שהתגשם וקיים בפני עצמו ואינו תלוי ביחסים הזוגיים, וגם לא בקשר עם הקטין.

13. ההורות אינה תלויה בגורל הזוגיות, וגם אינה פונקציה של רצף הקשר מאז נולד הילד ועד למועד ההכרעה בתביעה לביטול צו ההורות הפסיקתי. יתר על כן, לבתי משפט לענייני משפחה ניסיון רחב עם תביעות לחידוש קשר שמוגשות גם בחלוף שנים מהתחלת הנתק, וספק בעיני אם ניתן לומר כעת בנחרצות, ואף לא בסבירות גבוהה, כי אין כל סיכוי לחידוש קשר בין אם ב' – אשר הן העו"ס והן המומחה התרשמו מאישיותה החיובית ומיכולתה הפוטנציאלית לתפקד כאם מיטיבה

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

לקטין. מעבר לכך, אין לשלול תביעה לחידוש קשר גם מצד הקטין, ועל בסיס התרשמותי מאם
ב', מסופקני אם במקרה כזה אם ב' תסרב לאחוז ביד המושטת. דא עקא, ככל ויבוטל צו ההורות,
הרי שלא לאם ב' ולא לקטין יהיה מעמד בהגשת תביעה לחידוש הקשר, ובכך יסתם הגולל על
חידוש הקשר בין אם ב' לקטין, מהלך שלא יכול להיות חולק כי הוא לטובת הקטין, שהרי טובת
הקטין היא לעולם בקיום קשר עם שני הוריו (כל עוד אינם פוגעניים כלפיו).

14. אוסיף עוד כי קיימים שיקולים נוספים הקשורים בטובת הילד, מעבר לסוגיית הקשר, ועניינם
בזכויות של הקטין מכוח הדין כלפי שני הוריו (ואשר המומחה לא נדרש להם ויתכן שגם לא צריך
היה להיזכר אליהם). כך, במצב הקיים, להקטין שתי אמהות שהן אפטרופסיות עליו בהתאם
לחוק הכשרות המשפטית והאפטרופסות תשכ"ב – 1962 (להלן: **חוק הכשרות והאפטרופסות**).
במקרה שבו חלילה אם א' לא תוכל מסיבה כלשהיא להמשיך למלא את תפקידה כאפטרופסית,
על מכלול הסמכויות, החובות והזכויות הכרוכות בכך על פי החוק, עדיין תהיה לקטין
אפטרופסית נוספת, וספק בעיני אם במקרה כזה, אם ב' לא תמלא דה פאקטו את התפקיד בחלל
שנוצר. בנוסף, שתי האמהות חבות במזונות הקטין מכוח הדין, וביטול צו ההורות הפסיקתי,
שומט מהקטין את זכותו למזונות מאם ב', על כל הכרוך בכך, והדברים אמורים ביתר שאת, ככל
ואם ב' לא תוכל מסיבה כזו או אחרת לכסות בעתיד ממקורותיה את צרכיו באופן מלא ומספק
או ככל שצרכיו של הקטנים יגדלו מסיבות כאלו ואחרות, באופן שלא יהא בידיה לספקם באופן
ראוי. כמו כן, הקטין הוא יורש על פי דין של שני הוריו, והוא זכאי לרשת אותם בהעדר צוואה.
גם זכות זו תישלל ממנו עקב ביטול צו ההורות הפסיקתי.

15. לפיכך, ולנוכח מכלול האמור, עמדתי היא כי יש לדחות את התביעה.

16. משהוצגו הדברים בקצירת האומר, להלן פירוט הרקע העובדתי, טענות הצדדים, ואדני ההכרעה
בהרחבה.

רקע עובדתי

17. הצדדים ניהלו קשר זוגי משנת 2013 ונישאו בהליך אזרחי ב-XXX ביום XXX. בנות הזוג נקטו
יחדיו בהליכים להוריית הקטין ופנו לביהמ"ש למשפחה בתל אביב בבקשה למתן צו הורות
פסיקתי, עוד טרם לידת הקטין (הבקשה צורפה כנספח ב' לתביעה). במסגרת הבקשה ציינו
הצדדים באופן נרחב את הזוגיות ביניהן, והמאמצים המשותפים שנקטו לצורך הוריית הקטין
ובכלל זה, רכישת תרומות זרע אנונימיות מבנק הזרע בעלויות ניכרות במימון משותף, לאחר
שבחרו יחד את התורם, וזאת, במטרה לגדל את כל הילדים שיוולדו למי מהן כזוג הורים לכל דבר
ועניין, כאשר כוונתן היתה כי כל אחת מהן תוכל להורות מזרע אותו תורם, כך שהילדים שיוולדו
לכל אחת מהן יהיו אחים גם מבחינה ביולוגית. כפי שצוין בבקשה למתן צו הורות פסיקתי,

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

- בהתאם להחלטתן המשותפת, טופלה המבקשת באמצעות זרע התורם, והרתה. צוין כי הצדדים היו שותפות מלאות לטיפול הפוריות וחוו יחדיו את כל שלבי ההיריון, וכי אין ספק כי לאחר לידת הקטין, אם ב' תהיה הורה של הקטין לכל דבר ועניין.
18. ביום 26.04.2018 נולד הקטין.
19. ביום 09.05.2018, לאחר הולדת הקטין, הוגשה עמדת ב"כ היועמ"ש, ולפיה אין מניעה מלתן את הצו המבוקש, וביום 28.05.2018 נחתם צו הורות פסיקתי מוסכם, שבמסגרתו הוחלו לגבי אם ב' כל הזכויות והחובות והסמכויות בין הורה לילדו, בהתאם לכל דין, תוך שצוין בצו, כמקובל, כי הוא אינו מנתק את קשר ההורות בין אם א', האם הביולוגית, לקטין. כך הפכה אם ב' לאם הקטין מכוח צו ההורות הפסיקתי המוסכם.
20. בהיות הקטין בן פחות מ-3 חודשים, התגלע סכסוך בין האמהות, וביום 17.07.2018 עזבה אם א' את מקום המגורים המשותף ב-XXX ועברה להתגורר בבית הוריה, שהיה באותה שעה אף הוא ב-XXX, ומאז הוא בחזקתה ובמשמורתה ואם ב' ראתה אותו אך פעמים ספורות סמוך לאחר פרידת הצדדים.
21. המפגשים בין אם ב' לקטין התקיימו, בהתאם להחלטת המותב הקודם שטיפול בתיק דנו, כב' השופט א' אליעז, מיום 07.08.2018 שניתנה בגדרי תיק י"ס 52247-07-18 (נספח ד' לתביעה). החלטה זו עסקה בשתי בקשות: בקשה למשמורת זמנית שהגישה אם א', ובקשה לקביעת זמני שהות שהגישה אם ב'. בגדרי אותה החלטה נקבעה, בין השאר, משמורת זמנית של אם א' על הקטין, ונקבעו זמני שהות לאם אם ב' פעמיים בשבוע, כל פעם למשך שעתיים, לאחר זמן הזנת התינוק, ככל הניתן, תוך שנקבע כי זמני שהות יתקיימו בבית הורי אם א', תוך שההורים התבקשו לא ליצור קשר עם אם א' בהגיעה לשם, ו"ככל שהדבר לא יסתיע, לא יהיה מנוס מבדיקת מקום אחר לקיום המפגשים". בפועל התקיימו 7 מפגשים בלבד, ומאז סוף חודש אוגוסט 2018, לא התקיים כל מפגש נוסף.
22. **בדיעבד התברר כי מתכונת זמני הקשר שנקבעה בבית הורי אם א', לא היתה מוצלחת.** הן העו"ס והן המומחה ד"ר אלדור הביעו עמדתם כי נדרש היה לקיים את הקשר במקום ניטרלי, וכי אם ב' חוותה בכך דחיה, לא רק מצד אם א' והוריה, אלא גם מצד בית המשפט, ו"הרימה ידיים" והתנתקה מהקטין.
23. ביום 05.12.2018 האמהות הגיעו להסכם כולל ביניהן, שלפיו, בין היתר, הן תבקשנה לבטל את צו ההורות הפסיקתי שניתן, וכי ינותק כל קשר בין אם ב' לקטין וכן תבוטל אפוטרופסותה עליו, וכן כי צד לא יחויב במזונות הקטין כלפי הצד השני. כן סוכם במסגרת הפרק של "ענייני רכוש, ממון

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

ומזונות", כי אם א' תעביר לאם ב' 100,000 ₪ וכן תפקיד עוד 50,000 ₪ לצורך הליך התרת
הנישואין (נספח ה' לתביעה). בנות הזוג הגישו בקשה לפתיחת הליך י.ס ולאישור ההסכם.
24. ב"כ היועמ"ש, אשר התבקשה עמדתו ביחס לבקשה, ביקשה לדחות את הבקשה לאישור ההסכם
ולהנחות את הצדדים להגיש הליך נפרד לביטול צו ההורות הפסיקתי.
25. בהחלטתו מיום 20.02.2019, קיבל כב' השופט אליעז את עמדת ב"כ היועמ"ש, כי ההליך שנקט
אינו הליך מתאים לביטול צו הורות פסיקתי וקבע כי ככל והאמהות מבקשות לעתור לביטול צו
ההורות הפסיקתי, עליהן להגיש הליך משפטי מתאים, ומכאן ההליך דנן.
26. התביעה דנן הוגשה על ידי אם א', אך זאת, בהסכמת אם ב'.

טענות הצדדים

טענות התובעת

27. התובעת טוענת כי קיים הבדל מהותי בין צו אימוץ לבין צו הורות פסיקתי ולכן אין להחיל את
התנאים הקבועים בסעי' 19 לחוק האימוץ גם על הליך לביטול צו הורות פסיקתי.
28. הקטין מעולם לא אומץ ומטבע הדברים לא ננקטו הליכים לשם הכרזת הקטין כבר אימוץ לפי
חוק האימוץ.
29. בפועל, הגשת הבקשה לצו הורות הוגשה על ידי בנות הזוג עוד בטרם יצא הקטין לאוויר העולם,
וכבר כאשר הקטין היה בן מספר שבועות נותק הקשר לחלוטין בינו לבין הנתבעת, ושני הצדדים
מסכימים כי ניתוק הקשר יימשך גם בעתיד.
30. חוק האימוץ קובע דרך לאימוץ קטינים, ובבסיסה בחינת טובתו של הקטין על דרך של **בדיקה**
מעמיקה. ההורים המאמצים נבחנים על ידי גורמי המקצוע בבחינה מקיפה ומעמיקה, וצו אימוץ
ניתן רק לאחר סדרת בחינות והתרשמות בית המשפט (ראו למשל סעיף 22 לחוק האימוץ).
31. צו הורות פסיקתי הוא שונה לחלוטין. בנות הזוג והקטין לא פגשו מעולם איש מקצוע שבחן את
טובת הקטין בטרם מתן הצו, מצב שלא יכול היה להתקיים בטרם מתן צו אימוץ.
32. חוק האימוץ אינו קובע דבר לעניין ביטול צו הורות, ולא ניתן לגזור ממנו את דרך ביטול צו שניתן
בהסכמה, ללא הליכים מקדימים ובחינה מקצועית מתאימה. למעשה, דרך מתן צו האימוץ סותר
את דרך קבלת צו הורות פסיקתי במובנים רבים.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

33. כך, סעיף 6 לחוק האימוץ קובע כי צו אימוץ יינתן רק לאחר 6 חודשי תקופת מבחן. בצו הורות פסיקתי המצב הפוך לחלוטין ועל המבקשים לעתור למתן צו עד שימלאו לקטין 90 יום. במקרה דנן, בנות הזוג כבר היו פרודות כשמלאו לקטין 90 יום והנתבעת לא הייתה כלל חלק מחייו.

34. החלת התנאים שנקבעו בסעי' 19 לחוק האימוץ לעת בחינת בקשה לביטול צו הורות פסיקתי תגרום נזק אדיר לקטין. המבחן היחידי הנדרש לעת בחינת בקשה לביטול צו הורות פסיקתי הוא מבחן טובת הקטין.

35. המטרה בהקשחת התנאים לביטול צו אימוץ, היא הגנה על הערך החשוב ולפיו קטין אינו חפץ העובר ממקום למקום. בעניין שלפנינו, אין הדבר אינו רלוונטי, שכן אין לביטול הצו משום העברת הקטין מיד ליד, והקטין ימשיך לחיות את חייו באופן זהה ובלי שתהיה לכך השפעה על חיי היום יום שלו. לא ניתן להתעלם מהבדל כה משמעותי בין שני ההליכים.

36. הרציונל בהגשת הבקשה המוסכמת לביטול צו ההורות, הוא נתק מוסכם בין הנתבעת לקטין והבנה כי התובעת דואגת לכל צרכי הקטין. ברור כי אין זה מטובתו של קטין כי ימשך רישומו כבנו של הורה שאינו הורה ביולוגי שלו ואף מנותק ממנו לחלוטין מאז היה בן כמה שבועות.

37. על אף שלא נכון לבחון את הדברים בהתאם לסעיף 19 לחוק האימוץ, הרי שגם בהתאם לסעיף זה יש לבחון בשלושה מבחנים את ביטול צו האימוץ: נסיבות שלא היו ידועות במתן הצו; ראוי לבטל את הצו; טובתו של הקטין מחייבת את ביטול הצו.

38. באשר לתנאי הראשון, הרי שנסיונות חיי הקטין השתנו לחלוטין ימים מספר לאחר לידתו. בעת מתן הצו היה לנתבעת קשר עם הקטין, בתוך זמן קצר הקטין אינו מכיר עוד את הנתבעת. בכך מתמלא התנאי הראשון.

39. באשר לשאר תנאי סעיף 19, התובעת מבקשת לאמץ את עמדת המומחה מטעם בית המשפט, אשר חיווה דעתו באופן ברור, כי טובת הקטין מחייבת את ביטול צו ההורות הפסיקתי, וממילא, כך טוענת התובעת, ראוי לבטל את הצו. מעמדתו עולה כי התובעת מתפקדת באופן מסור ביותר לקטין וכי הקטין מתפתח היטב עמה ואף מעבר לגילו, ומוקף במעטפת משפחתית אוהבת ותומכת. עמדת ד"ר אלדור היא כי לא נכון יהיה עבור הקטין להותיר רישום של הורה למי שאינו משמש כדמות הורית בחייו, בבחינת רישום ריק מתוכן, שעלול לפגוע בטובת הקטין. עמדה זו תואמת גם את עמדת הפסיכולוג השיקומי, ד"ר שאול בן פורת, שנדרש לטובת הקטין לאחר שהתובעת פנתה אליו, בטרם הגשת התביעה, וחיווה דעתו העקרונית כי: "עולה בבירור שאין לה

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

- 1 (לנתבעת – מ.ב.) לא כלום עם הקטין XXX. על כן אני סבור כי בנסיבות העניין הותרת הרישום
2 לפיו הגב' XXX הינה 'אמו' של הקטין יגרום לו נזק" (נספח י' לתביעה).
3
4 40. בחינה מעמיקה של הטיפול בקטין ומערכת היחסים המשפחתית, על ידי מומחה בעל שם מביאה
5 למסקנה אחת: טובת הקטין מחייבת ביטול צו ההורות.
6
7
8 41. התובעת טוענת כי יש לדחות את עמדת העו"ס. לטענתה, עמדת העו"ס והמלצותיה הן ממקום
9 פטרנליסטי ואינן תואמות את טובת הקטין והן נסמכות על ספקולציות שלא נבחנו כלל. כמו כן,
10 עולה החשש כי העו"ס ערכה את התסקיר בהתאם לעמדת ב"כ היועמ"ש, ועל יסוד שיקולי
11 מדיניות רחבים, ולא בחנה באופן ראוי את טובת הקטין הספציפי, וכי מדובר למעשה בתסקיר
12 שנועד לשרת עמדה משפטית ולא לשקף את טובת הקטין.
13
14 42. האמהות קיימו קשר רומנטי והתובעת שיתפה את הנתבעת ברצונה להרות ולהיות אם. הקשר
15 היחיד של הנתבעת לקטין היא זוגיות האימהות. הנתבעת מעולם לא הייתה הורה לקטין. העו"ס
16 מדגישה בתסקירה על כך שההיריון תוכנן על ידי שני הצדדים ביחד מן הטעם שזהו הקשר היחיד
17 בין אם ב' לקטין. המלצת התסקיר מנותקת ממצב הדברים כהווייתו, ונעשה ניסיון לבססו על
18 עובדה אחת בלבד שכלל אינה רלוונטית לטובת הקטין כיום.
19
20 43. לאור אותו קשר טרום הריון, הפעילה הנתבעת לחץ אדיר על התובעת ומתוך מערכת יחסים
21 קשוחה, להגיש את הבקשה למתן צו הורות. בלי לפרט יותר מכך, נאותה התובעת להגיש את
22 הבקשה לפני הלידה וצו ההורות ניתן לאחר הלידה.
23
24 44. שבועיים לאחר לידת הקטין חזרה אם ב' לעבודתה כצלמת ומדריכת תיירים, נעדרה שעות וימים
25 מהבית עד השעות הלילה המאוחרות, ואף נעדרה שלוש פעמים לעשרה ימים כמדריכת "XXX".
26 היא לא שימשה הורה או בת זוג ממשי גם בתקופה הקצרה מאז מתן צו ההורות ועד לפרידה
27 בפועל והייתה עסוקה ביצירת הכנסה לחשבונה הפרטי. לא היה כל תוכן להורות הנתבעת והיא
28 השתמשה בהורותה לאמלל את התובעת אחרי לידה, וכל הטיפול בתינוק ובבית נפל על כתפי
29 התובעת.
30
31 45. לאחר מכן נותק ממילא כליל הקשר בין אם ב' לקטין.
32
33 46. אין לקבל את עמדת העו"ס לאחר שגם שהאימהות הבהירו כי לא יהא קשר בין הנתבעת לקטין.
34 מדובר בעובדה מוגמרת והעו"ס מקריבה את טובת הקטין על מזבח רעיונותיה האידיאליים או

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

1 לטובת הצדקת עמדה משפטית מנותקת מהמציאות, וכך מבקשת לדחוף את המשפחה כולה
2 לקונפליקט על גבו של הקטין.

3
4 47. התובעת מתעתדת להיוועץ עם גורמים מקצועיים וחינוכיים והיא אינה מתכוונת לשקר לקטין
5 אודות עברו. העובדה כי הקטין מפותח וצרכיו מסופקים היטב מעידה כי התובעת אם למופת
6 ועובדה זו אינה מופיעה בתסקיר.

7
8 48. לאור כל האמור מבקשת אם א' לבטל את צו ההורות ולמחוק את רישום אם ב' כהורה לקטין.

עמדת אם ב'

9
10
11 49. אם ב' ייצגה את עצמה בהליך. בכתב הגנתה היא הציגה עמדה קצרה ובה ציינה כי היא מסכימה
12 לתביעה אך מבקשת ש"לא להיות מעורבת כי זה מכאיב מידי". אם ב' מציינת כי היא פגשה את
13 הקטין בפעם האחרונה ביום 30.08.2018.

14
15 50. אם ב' מבהירה כי הסכום הכספי שעל תשלומי הוסכם בין האמהות במסגרת ההסכם שנערך
16 בשעתו, לא ניתן כפיצוי לנתבעת על ויתורה על צו ההורות, אלא מדובר בתשלום פיצוי על מנות
17 הזרע שנרכשו על ידי האימהות בחו"ל, רכב משותף שנרכש על ידי בנות הזוג ונלקח על ידי התובעת
18 כשעזבה, הוצאות משפטיות ועוגמת נפש על חטיפת הקטין. הסכם זה מכל מקום לא קיים על ידי
19 התובעת והסכום מעולם לא שולם לנתבעת.

20
21 51. אם ב' מוחה על כך שהתובעת אמרה לעו"ס כי בתקופה שטרם ההיריון היא לא הייתה בשלה
22 להורות, כפי שנכתב בתסקיר מפי אם א'. אם ב' הייתה מוכנה בהחלט, והבאת הקטין לעולם
23 הייתה החלטה משותפת של בנות הזוג ובחירת המילים של התובעת מהווה ניסיון להראות כי אם
24 ב' לא הייתה בשלה להיות הורה.

25
26 52. לצד האמור, הבהירה אם ב' כי היא אינה מעוניינת בחידוש הקשר עם הקטין. צו ההורות ניתן
27 ביום 28.05.2018 כחודש לאחר הולדת הקטין. שישה שבועות לאחר מכן, עזבה התובעת את בית
28 הצדדים ונטלה עמה את הקטין. במשך שלושה שבועות מהיום בו עזבה התובעת עם הקטין,
29 התובעת והוריה סירבו לאפשר לנתבעת להיפגש עם הקטין. לאחר שניתנה החלטה לקיום זמני
30 שהות, פגשה הנתבעת את הקטין 7 פעמים בלבד. אם ב' נכחה בחיי הקטין פחות כחודשיים ימים.

31
32 53. אם ב' מדגישה כי ההחלטה לוותר על ההורות התקבלה בכאב גדול, ומתוך הבנה שהקטין עלול
33 בהינתן הותרת צו ההורות על כנו לבלות את חייו קרוע בין שתי אמהות ומשפחות, כאשר התובעת
34 ומשפחתה יעשו הכול כדי למרר את חיי הנתבעת ולהכפיש את שמה. האופן בו בחרה התובעת
35 להציג את הדברים בפני העו"ס מהווה הצצה לעתיד לבוא.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

54. בתחילת הדרך נלחמה הנתבעת על האפשרות לראות את הקטין, ובהמשך גם על התנאים במפגשים אלו. ברם, עמדתה נדחתה על ידי בית המשפט ולא התקיימו תנאים שאפשרו את בניית הקשר בין הנתבעת לקטין. כיום נחתם פרק זה בחיי הנתבעת והיא החלה בשיקום חייה אחרי החורבן שפקד אותה ואינה יכולה לחזור שנית לחיי הקטין.

עמדת ב"כ היועמ"ש

55. ב"כ היועמ"ש מתנגדת לביטול צו ההורות הפסיקתי.

56. ב"כ היועמ"ש מפנה לדברים שנכתבו על ידי האמהות בבקשה לצו הורות פסיקתי לעניין תכנון ההולדה מצד שתי האמהות וליווי ההיריון מצד אם ב'.

57. ביום 28.05.2020, לאחר בחינת התנאים למתן צו הורות פסיקתי בהתאם לאמור בבקשה, נחתם צו ההורות ע"י כבוד השופטת אילטוביץ סגל.

58. לעמדת ב"כ היועמ"ש, לעניין ביטול צו הורות פסיקתי יש להחיל את המתווה הנורמטיבי הקבוע בסעי' 19 לחוק האימוץ.

59. ב"כ היועמ"ש מפנה להיסטוריה המשפטית של ההכרה בהורות של זוגות חד מיניים אשר ראשיתה במתן אפשרות לרישום שתי אימהות על פי הוראות חוק האימוץ, ובהמשך, באמצעות מתן צו הורות פסיקתי. תחילה נדון רישום על פי צו אימוץ שניתן בחו"ל. אפשרות רישומן של שתי אימהות הוכרה לראשונה בבג"צ 1779/99 ברנר-קדיש נ' שר הפנים, פ"ד נד (2) 368 (2000) (להלן – **פרשת ברנר-קדיש**). במקרה זה הוכרה לראשונה האפשרות לרשום את בת הזוג של האם הביולוגית כאם נוספת במרשם, על יסוד צו אימוץ מחו"ל (מדינת קליפורניה) שניתן לאזרחים ישראלים אשר מקום מושבם היה בחו"ל. בהמשך, נדון בפסיקה אימוץ בן ביולוגי של בת הזוג, **בישראל**. בע"א 10280/01 ירוס-חקק נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נט (5) 64, 106 (10.01.2005) (להלן – **פרשת ירוס-חקק**), בית המשפט העליון הכיר בדעת רוב באפשרות של בת זוג של אם ביולוגית לאמץ את בנה של האם הביולוגית. בעקבות פסק הדין התאפשר לבנות זוג לאימהות ביולוגיות לכוון הורות באמצעות צו אימוץ לפי חוק האימוץ.

60. כינון הורות בלי להיזקק להליך אימוץ ובאמצעות מתן צו הורות הפסיקתי נעשה בתמ"ש (ת"א) 60320-07 ת.צ נ' היועמ"ש לממשלה - פרקליטות מחוז תל אביב (נבו 04.03.2012). באותו מקרה דובר במסכת עובדות ייחודית. בישראל ככלל, יולדת נרשמת כאם הילוד. בפרשת ת.צ. התקבלה תרומת ביצית מבית הזוג באישור רפואי חריג, שנשאה את ההיריון וילדה את הילוד. בהתאם למצב המשפטי הנהוג ככלל בישראל, האם היולדת נרשמה כאם הילוד ובת זוגה של האם היולדת נרשמה

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

1 כאם בהיותה בעלה הזיקה הגנטית לילוד. בפרשת ת.צ. לא התקבלה עמדת המדינה כי יש לנקוט
2 בהליך אימוץ שכן זהו ההסדר המשפטי היחיד (באותה עת) לכינון יחסי הורות. בית המשפט קבע
3 (כבוד השופטת עליסה מילר) כי יש להכיר בהורותה של בת הזוג (האם הגנטית) בהשראת חוק
4 הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד), התשנ"ו-1996 (להלן – **חוק הפונדקאות**)
5 ובלי להיזקק להליך של אימוץ לפי חוק האימוץ.

6
7 61. בהמשך, הוכר צו הורות פסיקתי כאשר הקטין נולד בפונדקאות בחו"ל. בבג"ץ 566/11 ו- 6569/11
8 **דורון ממש מגד נ' משרד הפנים**, סו(3) 493 (2014) (להלן – **פרשת ממש**) הסכימה המדינה להסתפק
9 בצו הורות פסיקתי שיינתן בבית המשפט לענייני משפחה, חלף צו אימוץ.

10
11 62. עמדת ב"כ היועמ"ש, היא כי צו ההורות הפסיקתי אשר ניתן חלף צו האימוץ, נועד רק לקצר את
12 ההליך המכונן את ההורות. אולם, בפן המהותי, מדובר בשני מסלולים אשר תוצאתם זהה – יצירת
13 סטטוס הורות בין ההורה ללא הזיקה הגנטית לקטין, באמצעות פסק דין שיפוטי אשר תוקפו כלפי
14 כולי עלמא ולכל דבר ועניין.

15
16 63. ב"כ היועמ"ש טוענת כי תוצאות צו ההורות זהות לצו האימוץ במובן של יצירת סטטוס סופי ובלתי
17 הפיך במהות ובהשלכות, הן כלפי הילד והן כלפי ההורים. הצו יוצר שינוי במעמד הילד אשר אין
18 לסגת ממנו (לעניין סופיות הליך האימוץ, היא מפנה לע"א 1104/90 **פלוניס נ' היועץ המשפטי**
19 **לממשלה**, מה(3) 302 (1991)) משכך, עמדת ב"כ היועמ"ש, היא אותה השוואה מהותית בין צו
20 האימוץ לצו ההורות הפסיקתי בעניין יצירתה וכינונה של ההורות יש להחיל גם על ביטול צו.

21
22 64. מאחר ומדובר בהליכים שאינם מוסדרים בחקיקה הישראלית ולנוכח העובדה כי צו ההורות
23 הפסיקתי הוא מוסד חדש יחסית לכינון הורות בין בת או בן זוג של הורה גנטי לבין קטין, ולנוכח
24 חוסר האחידות בפסיקות של בתי המשפט למשפחה, ביום 22.04.2018 מינה שר העבודה והרווחה
25 והשירותים החברתיים צוות מקצועי אשר בחן את התנאים למתן צו ההורות בהתאם לתנאים
26 אשר התוו על ידי היועץ המשפטי לממשלה בשנת 2015. המלצות הצוות הוגשו ואומצו על ידי השר
27 ועל ידי היועמ"ש, אשר החליט כי עמדת המדינה בהליכים המשפטיים תשקף את המלצות הצוות.

28
29 65. ב"כ היועמ"ש מפנה לתקציר ההמלצות שערכה יו"ר הצוות. בסעיף 41 ישנה התייחסות לאפשרות
30 של ביטול צו הורות פסיקתי, וכך הומלץ: "על אף שלב ליבה של עבודת הצוות הינה כינון הורות,
31 איננו יכולים לסיים את עבודתנו מבלי להתייחס למצבים בהם עולות בקשות לביטול צו הורות
32 פסיקתי. על אף שמדובר במקרים בודדים ופרטניים, אנו רואים חשיבות רבה באמירה ברורה וחד
33 משמעית לפיה, כנציגי המדינה, לא ניתן יד למציאות בה רשאי אדם לומר "הורה אני" עת מעוניין
34 בכך, ובהמשך, עם שינוי הנסיבות לחזור בו מהיותו הורה. על אף שהורות טומנת בחובה זכויות
35 רבות, היא טומנת בתוכה בראש ובראשונה חובות כלפי הילד שאינן ניתנות לביטול לא על ידי

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

1 ההורה הביולוגי ולא על ידי בן זוגו. צו הורות פסיקתי הוא הליך בעל קווי דמיון להליך לפי חוק
2 האימוץ והמלצת הצוות היא, כי בדומה לצו אימוץ ככלל צו הורות פסיקתי לא יהיה ניתן לביטול...
3 יתכן ביטול של צו הורות פסיקתי רק במקרים בהם התגלו נסיבות חדשות וחריגות לפיהן ניתן צו
4 הורות ללא הצדקה, ואף בכפוף לשמירה על עקרון טובת הילד" (המלצות הצוות הוגשו במלואן
5 לתיק ביום 14.7.2020).

6
7
8 66. בהתאם, הבסיס הנורמטיבי לביטול צו הורות פסיקתי הוא סעיף 19 לחוק האימוץ, ועמדה זו
9 התקבלה בחודשים האחרונים בגדרי עמ"ש 53065-11-20.

10
11 67. ביטול צו אימוץ לפי סעיף 19 ייעשה בשלושה תנאים: נסיבות שלא היו ידועות או קיימות בעת
12 מתן הצו; מן הראוי לבטל את הצו; טובת הקטין מחייבת את ביטול הצו. אולם, גם אם נתמלאו
13 שלושת התנאים ההכרעה נותרת לשיקול דעתו של בית המשפט (בע"א 17/98 לעיל; בש"א (משפחה
14 ירושלים) 17/98 פלוני נ' פלוני (נבו 12.12.99)). ואכן, רק במקרים ספורים, חריגים ונדירים נעתר
15 בית המשפט לבקשה לביטול אימוץ, כגון בנסיבות של התעללות קשה מצד ההורה המאמץ.

16
17 68. כל עוד טובת הקטין אינה מחייבת את הביטול, אין אפשרות לבטל את צו האימוץ (ה"מ (מחוזי
18 נצרת) 725/83 אלמוני נ' מדינה ישראל, תשמ"ד(3) 265 (נבו 13.07.84)).

19
20 69. בחינת התנאים הקבועים בסעיף 19 לחוק האימוץ מעלה כי אין הם מתקיימים.

21
22 70. התנאי הראשון, נסיבות שלא היו ידועות בעת מתן הצו, לא מתקיים. אלמלא סברו כל אחת
23 מהאמהות כי האם השנייה היא ראווה, לא היו עומדות על מתן הצו וממילא לא עומדת על הפרק
24 טענת אי מסוגלות. לכל היותר פירוק מערכת היחסים היא אותה "נסיבות שלא היו ידועות". אולם
25 אין זה תנאי מספיק לשינוי סטטוס ההורה ובוודאי שאין בכך תנאי המצביע על כי טובת הקטין
26 היא בביטול הצו.

27
28 71. התנאי השני, שלפיו מן הראוי לבטל את הצו, אף הוא לא מתקיים. אמנם הזוגיות פורקה, אלא
29 שבפסיקה צוין במפורש שכעניין של מדיניות שיפוטית, אין לקבל את הטענה שיש שמן הראוי לבטל
30 את צו האימוץ. לעניין זה מפנה ב"כ היועמ"ש לפסק דינה של השופטת סגלית אופק באמ"צ
31 (משפחה תל אביב) 9158-10-12 (11.08.14) שם נקבע כי בדומה לפירוק המסגרת המשפחתית
32 המבוססת על קשרי דם, כאשר בני זוג מתגרשים, הם אינם מתגרשים מהילדים המשותפים. פירוד
33 אינו מהווה עילה לביטול הצו גם במקרה של פירוד.
34

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

72. ילד אינו אובייקט של שמירה ואחזקה לטובת ההורה, הוא עצמו סובייקט. הוא גופו בעל דין וזכאי בכל הזכויות כאיש גדול (ע"א 209/54 פרנץ שטיינר נ' היועמ"ש פ"ד ט(1), 241 (תקדין 20.02.1955), ע"א 6106/92 פלונית נ' היועמ"ש (תקדין 05.07.1994).

73. בין הזכויות של הקטין גם הזכות לקשר הורה – ילד (ע"א 3009-02 פלונית נגד פלוני, פ"ד נו (4) 872 (2002)). זכות זו מעוגנת גם בסעיפים 7-9 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות הילד. אין להכביר מילים לעניין הקשר המיוחד בין הורה לילד והאוטונומיה המשפחתית אשר מהווים ערך משפטי מן הדרגה הראשונה אשר הפגיעה בו נסבלת רק במצבים מיוחדים וחריגים ממש. כל ניתוק ילד מהורה מהווה פגיעה בזכות הטבעית ולכן יש לפרש את היוצאים מן הכלל המאפשרים את שלילת הזכות.

74. לילד גם הזכות להשתייכות וזהות וישנה חשיבות של המשפחה להתפתחות רגשית ונפשית תקינה שלו. ועל כן, הגנה על זכות ההשתייכות משמעה הגנה על קשר אנושי מוגן ונקודת התחלה, הקשר שנותן משמעות לחיים. בהגנה על אינטרס ההשתייכות אנו מכבדים גם את רצונו של הילד כחלק מטובתו הכללית, בין אם כזכות הנובעת מכבוד האדם והילד ובין אם כזכות עצמאית (מפנה לפסק דינו של כב' סגן הנשיא אסף זגורי באמ"ץ (משפחה נצרת) 5-16 פלוני נגד פלמונית, (נבו 02.05.20218).

75. השארת צו ההורות הפסיקתי על כנו ראויה היא שכן היא משקפת את יחסי ההורות אשר נרקמו ב"ימים הטובים", ואת התפישה שילד אינו בבחינת חפץ שניתן בהסכמה לוותר עליו.

76. התנאי השלישי, טובת הילד מחייבת את הביטול, אף הוא אינו מתקיים. אמנם, המומחה מטעם בית המשפט סבור כי טובת הילד היא כי יבוטל צו ההורות הפסיקתי, ואולם, המומחה הבהיר בחקירתו כי אין הכרח מבחינת טובת הקטין בביטול צו ההורות הפסיקתי. מכל מקום, כך לשיטת ב"כ היועמ"ש, יש להעדיף את עמדת העו"ס, שגם היא גורם אובייקטיבי וניטראלי הממלא חובתו בהתאם לחוק ועל פי החלטת בית המשפט.

77. הערכת העו"ס היא שטובת הקטין היא בגדילה מקסימלית עם שני הוריו (במידה ואינם פוגעניים). להתרשמות העו"ס הנתבעת הינה אדם נורמטיבי השם את טובת הקטין בראש מעייניו. ועל כן – טובת הקטין בנוכחותה. ככל שיגדל יבין הקטין כי בא לעולם מתוך אהבה זוגית ורצון משותף של שתי נשים. ומדוע יש למנוע ממנו את הדבר?

78. עוד נאמר בתסקיר כי מחיקת הנתבעת מחיי הקטין עלולה להביא לתחושה עתידית של פגיעה בקטין. הנתבעת היא אמו. כך היה ברצונה להביאו לעולם וכן בלידתו וכך קבע בית המשפט לאחר שנולד. כשיגדל יגלה כי נזנח על ידי אחת מאימהותיו ואם לא יגלה יחיה בצלו של הסוד האופף את עברו וגם להסתרה תוצאות הרסניות.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

79. העו"ס מצפה כי האימהות תבנה שטובת הקטין בשתי הורים גם כאשר דרכן נפרדה.

80. בגדרי טובתו של הקטין מעגלים רבים, הוכח מצבו של הקטין המתואר בתסקיר נראה כי העיקרי שבהם הצורך הנפשי. צרכיו הגשמיים מסופקים במלואם ע"י התובעת. הצורך הנפשי של הקטין להתפתחות תקינה כרוך בהשגת צו ההורות על כנו.

דיון והכרעה

המתווה המשפטי

81. בפסק הדין בעניין בע"מ 1118/14 פלונית נ' משרד הרווחה והשירותים החברתיים (נבו 01.04.2015) (להלן: **בע"מ 1118/14**), מנה כבוד השופט נ' הנדל את ארבעת האדנים אשר על בסיסם, מכיר הדין הישראלי בהורות:

- א. הכרה בהורות מכוח זיקה גנטית שמוכרת כמודל הורות טבעית או ביולוגית.
- ב. הכרה בהורות מכוח זיקה פיזיולוגית המוכרת מכוח נשיאת האם את ההריון ברחמה.
- ג. הכרה בהורות לאחר ביצוע הליך אימוץ לפי חוק האימוץ;
- ד. הכרה בהורות מתוקף "זיקה לזיקה" – הורות שמוכרת מתוקף קשר של זוגיות המבקש את הצו, עובר להריון וללידה, עם ההורה בעל הזיקה הגנטית לילוד.

(עמ' 14-11 לפסק הדין סעיפים 7-8).

82. ענייננו במודל הרביעי של הורות, הכרה בהורות מתוקף "זיקה לזיקה".

83. עם מתן צו ההורות הפסיקתי הופך ההורים המיועדים בהתאם לכל דין להוריו של הילד לכל דבר ועניין והם אפטרופוסים בלעדיים על הילד.

84. נקודת המוצא היא כי הורות היא הורות היא הורות, ואין כל מדרג בין ארבע מתכונות ההורות, לעניין הסמכויות, החובות והזכויות בהתאם לכל דין, וגם לעניין התפישה החברתית ששיקולי מדיניות משפטית ראויה מבקשים לקדם ולהטמיע.

85. הורות ביולוגית (המודל הראשון) אינה הורות בעלת "עליונות", והורות מכוח זיקה לזיקה אינה הורות "נחותה" יותר. זו גם זו הורות לכל דבר ועניין, ושיקולי מדיניות מחייבים להתייחס לצו הורות פסיקתי, בדומה לצו אימוץ, כאל צו בלתי הפיך, זולת בנסיבות חריגות ביותר. לעניין זה משמעות ונפקות גם לעניין המתווה שלפיו תבחן בקשה לביטול צו הורות פסיקתי.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

86. כפי שצוין כבר בפתח הדברים, השאלה איזה דין יחול על בקשה לביטול צו הורות פסיקתי נדונה לאחרונה על ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב יפו בעמ"ש 53065-11-20 מפי הרכב השופטים כבוד השופט, סגן הנשיא שאול שוחט, כבוד השופטת עינת רביד וכבוד השופט נפתלי שילה, וקיבלה מענה ברור וחד משמעי. כבי' השופט שילה, שכתב את פסק הדין המרכזי, אשר לו הסכימו שאר חברי ההרכב, אימץ בפסק דין מקיף ומאיר עיניים את עמדת בית המשפט למשפחה (מפי כבי' השופט שמואל בר יוסף) בתמ"ש (תל אביב-יפו) 46939-07-18 **ל.ב.א נ' א.ב.א** (נבו 18.09.2020) שקבע כי יש להחיל על בקשה לביטול צו הורות פסיקתי את התנאים לביטול צו אימוץ הקבועים בסעי' 19 לחוק האימוץ, ומשאלה לא התקיימו באותו מקרה, דחה את הבקשה לביטול הצו.

87. נקבע בפסק הדין כי צו הורות פסיקתי הוא למעשה צו אימוץ "מרוכך". כפי שכבר קבע אב"ד כבי' השופט שוחט ברמ"ש (מחוזי תל אביב-יפו) 44318-05-19 **ל.ב.א נ' א.א** (נבו 08.09.2019) פסיקתי **"שניהם צווים שתוצאתם זהה – הכרה בהורות וכינון יחסי הורה-ילד"**. וכך הוסיף וקבע כבי' השופט נ' שילה:

6". במקרה דנן, בצדק קבע ביהמ"ש קמא שאין כל הצדקה לבטל את צו ההורות. מדיניות משפטית ראויה צריכה לחזק את מוסד צו ההורות הפסיקתי ולהשוותו ככל הניתן להורות ביולוגית. [סעיף 16](#) לחוק האימוץ קובע שתוצאות האימוץ יוצרת אותן חובות וזכויות שקיימות בין הורים לילדיהם וקיימת חשיבות עליונה להעניק להורה המאמץ מעמד איתן ויציב כמו של הורה ביולוגי. מעמד זה יש להעניק אף למי שהורותו נקבעה מכוח "זיקה לזיקה" באמצעות צו הורות.

כפי שנקבע בע"א [1104/90 פלוניס נ' היועץ המשפט לממשלה](#), פ"ד מה(3) 302 בעמ' 307:

"נקודת המוצא של סעיף 19 לחוק היא שאימוץ הוא סופי במהותו ויוצר, בדרך כלל, שינוי במעמדו של המאומץ שאין לסגת ממנו".

7. כשם שלא יעלה על הדעת לשחרר אב שנטש את ילדו כשהיה תינוק והחליט להתנער ממנו לחלוטין מכל מחויבויותיו ההוריות, הוא הדין להורה מאמץ או להורה שקיבל צו הורות. כשם שאם הורה ביולוגי נטש את ילדו והתעלם מקיומו הורותו לא מתבטלת, הוא הדין להורה שהורותו נקבעה מכוח צו אימוץ או צו הורות פסיקתי.

ראו: עמ"צ 63156-11-20 **היועמ"ש נ' פלונית ואח'** (8.3.21) שבמסגרתו בוטל על ידינו, בהסכמת כל הצדדים, פסק דין של בית המשפט לענייני משפחה שביטל צו אימוץ.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

8. הורים לא יכולים להתגרש מילדיהם. אדם שמבקש להפוך להורה של ילד, בין באמצעות הליך לפי חוק האימוץ והן באמצעות צו הורות, חייב לשאת במלוא האחריות כלפיו, אף אם הוא נפרד מההורה השני ואף אם הוא מחליט שאינו מעוניין בקשר עם יוצא חלציו. צו אימוץ או צו הורות הוא בלתי הפיך למעט במקרים חריגים ביותר. פירוד או ניתוק קשר או תחושות של ריחוק מהילד, לא יכולים להביא לביטולו של צו ההורות.

9. גם חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד) תשנ"ו – 1996 (להלן: חוק הפונדקאות) לא מאפשר ביטול צו הורות שניתן מכוחו והדבר מלמד שהמחוקק סבר שיש "להעצים" את צו ההורות ולא לאפשר את ביטולו. גישה זו צריכה להנחות אותנו אף ביחס לצו ההורות פסיקתי שהוא למעשה צו שנוצר בהשראתו של חוק הפונדקאות.

10. מתן אפשרות לבטל הורות במקרה כמו מקרה דנן, הופך את ההורות מכוח הצו להורות "פריכה" ומעמיד אותה כהורות נחותה לעומת הורות טבעית. ברגע שההורה שקיבל את צו ההורות הוא מעין "הורה על תנאי" שמעמדו נחות יותר מההורה הביולוגי, הדבר עשוי להביא לפגיעה קשה בילדים. מתן אפשרות לביטול צו הורות, שעה שהורה שקיבל צו על פי בקשתו נוטש את ילדיו וגורם לכך שדמותו תתפוגג אצלם או שהוא מתחיל להתייחס אליהם באופן אחר משהורה מתייחס לצאצאו הביולוגי, עלולה להגביר תופעה זו שמשמעותה פגיעה אנושה בזכות הקטינים לקשר עם שני הוריהם.

על חשיבות הקשר של קטין לשני הוריו ראו: תרצה יואלס ואבי שגיא שורץ, אמא, אבא ומה איתי? אני זקוק לשניים: עובדות, מיתוסים ותקוות בהסדרי הורות במקרים של גירושין, דין ודברים ו' (תשע"ב – 2012) עמ' 375.

וכן: איילת בלכר - פריגת ודפנה הקר, הורים או זרים: מעמד המשפטי המצוי והרצוי של בני זוג של הורים, משפטים מ' (תש"ע) עמ' 5.

11. גם כשקיימת הסכמה בין הורים לביטול צו הורות, לא ניתן להעניק משקל כלשהו להסכמה זו, היות שהדבר פוגע מהותית בזכויות הקטינים. הדבר אף עשוי להפוך את זכות ההורות למטבע עובר לסוחר במו"מ לקראת פרידה, כאשר בתמורה להטבה רכושית, יוסכם על ביטול צו ההורות. על שני ההורים לדעת כי בקשתם לקבל צו הורות אינה מעשה הפיך ולאחר שהצו ניתן, לא

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

1 יוכל אף אחד מההורים להשתחרר מחובותיו ההוריות אף אם הוא ניתק כל
2 קשר עם ילדיו. זוגיות לחוד ויחסי הורים וילדים לחוד.

3
4 12. והדברים קל וחומר: כשם שהורה שהביא לעולם ילד כתוצאה מיחסי אישות
5 מזדמנים שעה שהוא כלל לא רצה ולא התכוון להביא ילד לעולם מחויב בכל
6 החיובים כלפי הילד, קל וחומר כשמדובר בזוג שפעל יחד במשותף בכוונה
7 ברורה להביא צאצא משותף והסכים ששניהם יהיו הורים במעמד שווה.
8 בעניינינו, האימהות רכשו במשותף מנות זרע, חתמו על בקשות למתן צו
9 הורות ביחס לשני קטינים, גידלו אותם יחדיו והסכימו ששתיהן ישמשו
10 כאימהות לכל דבר ועניין, ללא קשר למטען הגנטי של הילדים. לפיכך,
11 משתוכניתן מומשה וניתן לא' צו הורות כלפי ה', לא ניתן לבטל את ההורות,
12 במיוחד שעה שה' רואה בא' אמא לכל דבר ועניין והיא נמצאת עמה בקשר
13 רציף וחם.

14
15 13. סעיף 27א לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות תשכ"ב – 1962, שחוקק
16 לאחרונה (תיקון 19) קובע שמי שהורשע בפסק דין חלוט ברצח או בניסיון
17 לרצח של ההורה השני או כלפי אחד מילדיו, תישלל אפוטרופסותו על ילדו
18 הקטין. עניינו הרואות שאף אדם שפשע בצורה הכי נוראה כלפי בן זוגו או
19 ילדו, לא נשללת הורותו אלא רק אפוטרופסותו. המחוקק קבע שם בס"ק (ד)
20 שאין בשלילת האפוטרופסות בכדי לגרוע מהחובות החלים על הורה לפי כל
21 דין לרבות חובת המזונות והדבר מלמד שהמחוקק סבור שאין לבטל את
22 ההורות גם במקרי קיצון חמורים ביותר...

23
24 14. בהמ" (נצי) 725/83 אלמוני נ' מדינת ישראל, פ"מ, תשמ"ד, חלק שלישי, 265
25 (1984) דן בית המשפט בבקשה של אדם שאימץ את בנה של אשתו ולאור
26 הפירוד ביניהם חל ניכור בינו לבין הבן והוא ביקש לבטל את צו האימוץ.
27 ביהמ"ש דחה את הבקשה וקבע כי:

28
29 "ילד שאומץ אינו כדור משחק שזורקים אותו הלוך ושוב. רוצה המאמץ –
30 מבקש לאמצו, רוצה – מוותר עליו מבלי להתחשב בתוצאות הנובעות מכך".

31
32 15. כפי שמציין פרופ' שחר ליפשיץ במאמרו שלילת אבהות בהסכמה, משפטים
33 נא' (תשפ"א) עמ' 40-41:

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

1 "בתחום דיני ההורות והילדים קיימת הסכמה רחבה שהורה אינו יכול
2 להחליט החלטה חד צדדית על סיום מחויבותו כלפי ילדיו.... אחד
3 מהשיקולים שצריכים להנחות את דיני ההורות הוא הרצון לעצב את
4 ההורות כמוסד המבטא מחויבות לא הדירה... אתוס זה חשוב לא רק
5 בהקשר של ההורות הביולוגית אלא גם, ואולי אף ביתר שאת, בהקשר של
6 הורות המבוססת על אימוץ... על המשפט להטמיע את המסר כי גם אם
7 הכניסה להורות הייתה דרך השער הזוגי, ההורות עומדת בפני עצמה, גם
8 אם הקשר הזוגי התפרד... אף אם הסכם כזה תואם את רצון בנות הזוג, מתן
9 תוקף להסכם כזה מאת הרשויות יחתור תחת אתוס ההורות כמחויבות
10 שאינה הדירה ותחת תפיסת ההורות הלא ביולוגית כהורות שוות ערך
11 להורות הביולוגית. לכן הגישה המוסדית תתנגד להסכם כזה גם אם הוא
12 משתלב עם רצון בנות הזוג, ואפילו אם ניתן להעלות את הסברה שהוא תואם
13 את טובת הילדים במקרה הנקודתי".

14
15 כל ההדגשות במקור.

16
17 יצוין כי הוגשה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על פסק הדין (בר"ע 4741/21, כפי
18 שמסרה ב"כ המדינה בדיון שהתקיים לפני ביום 14.11.2021), התלויה ועומדת.
19
20 88. הנה כי כן, ההסדר המשפטי שיחול לענין הבקשה לביטול צו ההורות הפסיקתי הוא זה שנקבע
21 בסעי' 19 לחוק האימוץ.
22

23 התנאים בסעי' 19 לחוק האימוץ ויישומם בנסיבות המקרה דנן

24 89. סעי' 19 לחוק האימוץ קובע כדלקמן:

25
26 "רשאי בית המשפט לבטל צו אימוץ על סמך נסיבות שלא היו ידועות או לא
27 היו קיימות בשעת מתן הצו, אם נוכח שמן הראוי לעשות כן ושטובת המאומץ
28 מחייבת זאת, הוראות סעיף זה אינן באות לגרוע מסמכותו של בית המשפט
29 לבטל צויו לפי כל דין אחר".

30
31 90. כפי שנקבע בפסק דינו האמור של כב' השופט נ' שילה, [סעיף 19](#) לחוק האימוץ מאפשר ביטול צו
32 אימוץ רק בהתקיימם של שלושה תנאים **מצטברים**: **הראשון**: כשהיו נסיבות שלא היו ידועות או
33 לא היו קיימות בשעת מתן הצו. **השני**: כשביהמ"ש נוכח שמן הראוי לעשות כן. **השלישי**: כשטובת

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

המאומץ מחייבת זאת. ודוק, גם אם מתקיימים שלושת התנאים, עדיין אין בית המשפט חייב לבטל את צו האימוץ והדבר נתון לשיקול דעתו (ראו: ע"א 1104/90 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה, מה(3) 302 (1991)), בפסקה 4).

התנאי הראשון: נסיבות שלא היו ידועות או לא היו קיימות בשעת מתן הצו

91. התנאי הראשון, הקבוע בסעי' 19 לחוק האימוץ, הוא כי מתקיימות נסיבות שלא היו ידועות או לא היו קיימות בשעת מתן הצו, אינו מתקיים בענייננו.

92. שינוי הנסיבות שחל זמן קצר לאחר הולדת הקטין, ושעליו מבוססת התביעה לביטול צו ההורות הפסיקתי עניינו בכך שהצדדים נפרדו, כאשר הקטין היה בן פחות מ-3 חודשים, וכי מאז 30.08.2018 הנתבעת לא פגשה בקטין, וגם אינה מעוניינת בקשר עמו, ושתי האמהות מבקשות למעשה לנתק את קשר ההורות שכונן ביחס לאם אם ב' באמצעות צו ההורות הפסיקתי.

93. הטענה היא למעשה, כי דמותה של הנתבעת כאם לא נצרבה בתודעת הקטין, והיא כלל לא חלק מעולמו, וכל זיקתו היא לתובעת בלבד ולבני משפחתה. לא נוצרה, אפוא, הורות אפקטיבית של הנתבעת 1, ומדובר בהורות ריקה מתוכן "על הנייר" בלבד.

94. אין ספק כי נסיבות אלו לא היו קיימות, כעניין שבעובדה, בעת מתן הצו, ואולם, לא לנסיבות כאלו מכוון התנאי הראשון שבסעיף 19 לחוק האימוץ.

95. את המונח "לא היו ידועות" אין לפרש כפשוטו, במובן זה שמדובר בנסיבות שלא היו ידועות משום שהוסתרו או נעלמו בעת מתן הצו או משום שהתגבשו כעניין שבעובדה אך לאחר מתן הצו, אלא הכוונה היא לנסיבות חריגות ביותר שמשליכות במישרין על טובת הילד.

96. למרבה הצער, פירוק תא משפחתי הוא תופעה נרחבת וצפויה, וקיומו של סכסוך גירושין, שעלול להידרדר, ולהגיע לשבר חסר תקנה עקב כך, הוא בבחינת ידיעת הכלל. למרבה הצער, גם התופעה שבה נוצר נתק בקשר בין הורה לילדיו - בין משום הקושי של ההורה להפריד בין היחסים הזוגיים שהתפרקו, על כל הכאב והתסכול הכרוכים בכך, לבין יחסי ההורות עם הילד המשותף, יחסים שהם נפרדים מיחסי הזוגיות, ובין מסיבות אחרות, כגון מניעת קשר מצד ההורה האחר - הוא חלק מההשלכות השליליות של סכסוכי גירושין במקרים הקשים. כל שופט משפחה מטפל בלא

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

מעט תיקים כאלה מידי שנה (זאת, גם אם התופעה של נתק בקשר בין הורה לילדו עקב סכסוך גירושין, אינה תולדה מסתברת של הסכסוך, במקרה הרגיל והשכיח, אלא תופעת קצה).

97. עניינו של התנאי הראשון בסעי' 19 לחוק האימוץ, הוא בנסיבות חריגות של ממש, שחורגות מ"סיכוני הרקע" האמורים של סכסוכי גירושין. דוגמא לכך היא כי לימים התברר שההורה המאמץ הוא הורה מתעלל ואכזר כלפי הקטין.

98. פרידת בני הזוג, גם אם היא מלווה בקונפליקט גבוה, אינה עילה לביטול צו אימוץ לפי סעי' 19 לחוק האימוץ (ראו: עמ"ש 53065-11-20 והדברים שצוטטו לעיל כי פירוד בני הזוג או נטישת הקטין על ידי ההורה שהורותו כוננה מכוח צו הורות פסיקתי אינה ממלאת אחר התנאי הראשון בסעי' 19 לחוק האימוץ והאסמכתאות הנוספות שצוטטו שם; תיק אמ"צ (ת"א) 35945-10-20 **פלוני נ' אלמוני** (נבו 29.04.2021) פסקאות 58-59 (להלן: **אמ"צ 35945-10-20**), שם נדחתה בקשה לביטול הדדי של צווי אימוץ שניתנו להורים לשלושה קטינים שנולדו בפונדקאות בתאילנד ואומצו על ידי בן הזוג השני בטענה של נתק וניכור הורי).

99. יוער כי בתיק אמ"צ 35945-10-20, בית המשפט לענייני משפחה קבע כי אמנם פרידה של בנות הזוג, לרבות בתוספת ניכור הורי, ואפילו הניכור הוא בלתי הפיך, לא תענה על התנאי הראשון בסעי' 19 לחוק האימוץ. חרף זאת, במקרה זה בית המשפט ראה לקבל בקשה לביטול צו אימוץ שהוגשה בהסכמת שתי האמהות, לאחר שקבע כי מדובר במקרה שבו קיים נתק של כ-5 שנים בין הנתבעת לקטינים ודמות הנתבעת כהורה פסיכולוגי ותפקודי לא נצרבה בתודעת הקטינים ולפיכך, בית המשפט סבר שטובת הקטינים מחייבת שלא להותיר רישום הורות במישור הפורמלי בלבד של אימוץ שכשל. אלא שעל פסק הדין הוגש ערעור אשר התקבל בהסכמת הצדדים במסגרת פסק דין קצר (עמ"צ (מח-ת"א) 63156-11-20 **אלמוני נ' אלמוני ואח'**, ניתן ביום 08.03.2021 (לא פורסם אך עותק נמסר לבית המשפט בדיון ההוכחות שהתקיים ביום 16.12.2021)) (להלן: עמ"צ 63156-11-20).

100. לסיכום, אין מתקיים בעניינו התנאי הראשון של סעי' 19 לחוק האימוץ.

התנאי כי "מן הראוי לבטל את צו האימוץ"

101. מקובלת עלי עמדת ב"כ היועמ"ש כי התנאי השני בסעי' 19 לחוק האימוץ, ולפיו מן הראוי לבטל את הצו, מגלם בחובו שיקולי מדיניות משפטית. מדיניות ראויה צריכה לתמוך בחיזוקם ובבלתי הפיכותם, ככלל, של צווי הורות פסיקתיים.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

102. גם ביחס לתנאי זה, ברי כי פירוק הקשר הזוגי בהמשך גם אם זה נכרך בניתוק קשר עם הקטין ואף נטישתו אינם נסיבה שיש בה כדי לקיים את התנאי השני. לדברים ביטוי בפסק הדין בעמ"ש 53065-11-20, כמצוטט לעיל, לרבות הציטוט מתוך דבריו של המלומד פרופ' ש' ליפשיץ.

103. ודוק, בבקשה למתן צו הורות פסיקתי בתמ"ש 30657-02-18 שהוגש לבית המשפט לענייני משפחה בתל אביב, פירטו האמהות לעניין תכנון ההולדה המשותף בין האמהות וליווי ההיריון מצד אם ב' (נספח ב' לתביעה). בסעיף 3 נכתב: "בענייננו לא יכול להיות חולק כי המבקשת 2 (הנתבעת כאן) הינה הורה של הקטין אשר עתיד להיוולד"; בסעיף 8 נכתב: "צו כאמור ימנע את ה"חלל המשפטי" שבין מועד הלידה לבין מועד מתן הצו, במהלכו נמצאים הקטין והמבקשת בסיכון של ממש, ואף יבטיח את זכויות הקטין מקרה בו, חלילה מי מהבקשות תלך לעולמה טרם הלידה או במהלכה או במקרה בו המבקשת 1 תהיה חסרת כשרות". בסעיף 24 לבקשה נכתב: "אין ולא יכול להיות חולק כי מכל הבחינות המבקשת מס' 2 הינה הורה של הקטין אשר עתיד להיוולד לכל דבר ועניין"; ובסעיף 25 לבקשה נכתב: "מדובר בילד אשר עתיד להיות הבן הבכור של המבקשות, המבקשת מס' 2 שותפה מלאה לתהליך הבאתו של הקטין אשר עתיד להיוולד, אל העולם, החל מקשירת חייה עם המבקשת מס' 1, החלטתן להקים משפחה, להוליד ולגדל ילדים בתא משפחתי משותף, בחירת תרומת זרע ורכישתה ע"י המבקשות במימון משותף, על מנת שתשמש להולדת כל ילדיהן, החלטה משותפת על תהליכי הפוריות שהביאו להריון הנוכחי וכמובן ליווי ותמיכה במבקשת 1 במהלך הטיפול, הבדיקות ובכל הדרוש בזמן ההיריון". במסגרת הבקשה הובאו ציטוטים רבים כדי להדגיש כי לשיטת המבקשות, צו ההורות הוא דקלרטיבי. בין השאר בסעיף 41 לבקשה נאמר, "צו ההורות הינו צו דקלרטיבי אשר משקף את הסטטוס המשפחתי האמיתי בין הורים וילדיהם, כלפי כולי עלמא, צו ההורות מצהיר על מצב הקיים ממילא, ומבהיר קיומו של קשר הורי קיים אשר נוצר במועד לידת הילד, ובענייננו כל הצו לשקף כי לקטין אשר עתיד להיוולד שתי אימהות". בסעיף 79 לבקשה נכתב כי "גם למבקשת 1 זכות כי לקטין אשר יולד, תהא אם נוספת בטרם ו/או לכל המאוחר מיד עם לידתו כך יהא לקטין הורה נוסף, בעל כל הזכויות והחובות אשר יוכל לדאוג לו, ללוות אותו לטיפולים רפואיים, לקבל עבורו החלטות ולבצע פעולות שונות, אשר על פי דין, רק הורה רשאי לקבל ולבצע". ובסעיף 88 לבקשה צוין, כי "הסעד המבוקש בבקשה זו, קרי – מתן צו הורות פסיקתי למבקשת 2 אשר יכנס לתוקפו עם הלידה, ייטיב את מצבו של הקטין וזאת מכל היבט אפשרי בחייו, הן בהווה והן בעתיד, לרבות מן ההיבט הרגשי- נפשי, ההיבט המשפחתי, ההיבט החברתי, ההיבט הבריאותי טיפולי, ההיבט החומרי כלכלי וכיו"ב".

104. על רקע האמור בבקשה ניתן צו ההורות הפסיקתי.

105. כלום כל הנימוקים שפורטו בבקשה לצו הורות פסיקתי, לרבות הנימוק כי מתן הצו "ייטיב את מצבו של הקטין וזאת מכל היבט אפשרי בחייו, הן בהווה והן בעתיד, לרבות מן ההיבט הרגשי-

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

נפשי, ההיבט המשפחתי, ההיבט החברתי, ההיבט הבריאותי טיפולי, ההיבט החומרי כלכלי וכיוצ"ב", ולעניין שמירת זכויות הקטין במקרה של העדר כשרות חלילה מצד אם א', נעלמו כלא היו אך בשל ניתוק קשר הזוגיות והעדר הקשר בין אם ב' לקטין ב-3 השנים האחרונות!!

106. הנה כי כן, אין מתקיים בענייננו גם התנאי השני של סעי' 19 לחוק האימוץ.

התנאי כי טובת הקטין מחייבת את ביטול הצו

107. התנאי השלישי בסעי' 19 לחוק האימוץ מורנו כי טובת הקטין מחייבת את ביטול הצו.

108. לעניין התנאי השלישי, קבע כב' השופט נ' שילה בעמ"ש 63156-11-20 כדלקמן:

18" המחוקק נקט לשון חיוב. כפי שציננה נילי מימון בספרה **דיני אימוץ ילדים** (1994) בעמ' 396:

"שיקול טובת הילד מצוין בסעיף 19 באופן מצומצם יותר.. רק אם טובת הילד מחייבת זאת... המחוקק מורה לבית המשפט גם כאן למעט בביטול צווי אימוץ, ולבטלם רק אם טובת הילד מחייבת זאת, היינו, רק אם הדבר הכרחי מבחינתו של הילד".

19. אין לי אלא להצטרף לדבריו היפים של ביהמ"ש קמא שקבע כי:

"...אין לאדם קשר קרוב וחשוב יותר מאשר הקשר לילדיו ואין לילדים קשר קרוב וחשוב יותר מאשר הקשר להוריהם. חשיבותו של הקשר ההורי מחייבת זהירות מופלגת בטרם תישלח יד משפטית להתירו. לפיכך, מורה סעיף 19 להימנע מניתוק קשר הורי, אלא אם טובת הקטין מחייבת זאת, בבחינת אין מנוס. לעניין זה, אין נפקא מינה, אם עסקינן בקשר הורי ביולוגי או בקשר הורי משפטי" (כל ההדגשות במקור).

109. לבחינת טובת הקטין נדרשו העו"ס לפי חוק האימוץ וד"ר אלדור שמונה כמומחה מטעם בית המשפט ועמדתם היתה זו שונה זו מזו.

110. ניתן עם זאת לציין כי הן העו"ס והן המומחה התרשמו מאמהות המיטיבה של אם א', אשר ממלאת את תפקידה כאם באופן ראוי להערכה, וממצבו המצוין של הקטין. כמו כן, שניהם התרשמו מכך שאם ב' אישה נורמטיבית וראויה. בנוסף, הן העו"ס והן המומחה סברו

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 10409-04-19 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

כי הרקע שהוביל לניתוק הקשר בין אם ב' לקטין הוא הסדר זמני השהות שנקבעו בשעתם
לאם אם ב' בבית הורי אם א', במקום באזור ניטרלי - מהלך שחרץ לכישלון לאותה עת את
גורל תהליך בניית קשר הורי ממשי ואפקטיבי בין אם ב' לקטין לאחר הפרדת המגורים
ביניהן, באופן שנמשך עד היום.

עמדת העו"ס לפי חוק האימוץ

111. ביום 08.01.2020 הוגש תסקיר הגב' מירי לייטר, עו"ס לחוק האימוץ באמצעות השירות למען
הילד במשרד הרווחה בירושלים.

112. כפי שעולה מהתסקיר, הקטין גדל מאז היה בן 3 חודשים בבית הורי אם א', ביחד עם אם א'.
בית הוריה מצוי כעת ב-XXX. אם ב' ניתקה קשר עם הקטין בהיותו כבן 4 חודשים, מאז אוגוסט
2018.

113-118. סעיפים 113-118 נמחקו מהנוסח לפרסום בשל ריבוי פרטים מזהים.

119. ביום 17.07.2018 בהיות הקטין כבן חודשיים וחצי, ארזה התובעת את חפציה ועברה יחד עם
הקטין להתגורר בבית הוריה ב-XXX. זאת לדברי הנתבעת בלי שהודיעה על כך מראש. חרף
בקשותיה, לא הצליחה הנתבעת לפגוש בקטין במשך 3 שבועות. אם ב' פנתה לבית המשפט בבקשה
להסדיר את זמני השהות. במקביל, ביקשה התובעת משמורת מלאה על הקטין. כאמור, כבוד השופט
אליעז קבע את המשמורת הזמנית אצל התובעת וקבע זמני שהייה פעמיים בשבוע לשעתיים בכל פעם
בין הנתבעת לקטין בבית הורי התובעת. זאת בשל העובדה כי הקטין עדיין ינק אז.

120. זמני השהות התקיימו בפועל רק מספר פעמים. הנתבעת הגיעה כמה פעמים לבקר את הקטין
והפסיקה את הקשר עמו מאז 30.08.2018. בקשתה למפגשים מחוץ לבית הורי התובעת סורבה על
ידי כב' השופט אליעז. פסיקתא להתרת הנישואין נחתמה ביום 19.07.2019.

121. הקטין הוא פעוט חמוד ומפותח מכפי גילו. הקטין הולך, רץ ומדבר מספר מילים ואף מחבר
למשפטים. הוא נהנה לשחק ומבקש כי יקריאו לו סיפור והוא יודע להשלים את הפרטים. הקטין
יודע היטב את גבולות המותר והאסור, מכיר את האנשים בסביבה ויודע להבדיל בין זרים לקרובים.
מאז יולי 2019 הקטין גר עם התובעת בבית הסבים. עד תחילת שנת הלימודים הנוכחית היה בבית
עם התובעת. מאז ספטמבר 2019 השתלב הקטין בגן בשכונה והוא נמצא שם מידי יום עד השעה
17:00, אז אוספת אותו התובעת הביתה. הקטין מוקף בדמויות אכפתיות ואוהבות. התובעת מראה
לו תמונות שלו במגוון מצבים ומקומות.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

122. הסעיף נמחק בשל ריבוי פרטים מזהים.

123. לבקשת העו"ס, נכחו הסבים בבית בשעות אחר הצהריים המוקדמות בניגוד לשגרה. הסב עדיין עובד והסבתא מקדישה ימים קבועים בשבוע לשהייה עם הנכדים. הסבתא מקפידה לומר לעו"ס כי אינה מתערבת כלל בחינוך הקטין או בחינוך מי מנכדיה ופועלת בהתאם לקביעת הוריהם. התובעת היא שמגדלת את הקטין ולא היא או הסב, אך הם מסייעים לה במידת הצורך. הקטין פעיל ומשחק עם בני המשפחה.

124. העו"ס מציינת כי בעת ביקורה, התובעת ציינה כי ביטול צו ההורות הוא הדרך היחידה בעיניה, שכן הקטין אינו מכיר מציאות אחרת ואינו זוכר אף דמות הורית שאינה התובעת. גם אם תהיה שוב במערכת זוגית או תינשא, לעולם תהיה ההורה היחיד של הקטין.

125. הנתבעת תמכה גם היא בביטול צו ההורות. הנתבעת מתארת כיצד הפכה בתוך חודש מאישה נשואה ואם לילד לאשה ללא משפחה. הנתבעת אמרה, כי "כל החיים שלי התהפכו". עוד אמרה הנתבעת "התאבלתי עבור אשתי שהייתה, הבן שלי שכבר לא הבן שלי... יש טראומה בתוכי, אני צריכה להמשיך את החיים שלי". עוד אמרה הנתבעת: "כדי להיות הורה אחראי אני צריכה להסיר את עצמי מהסיפור. הבנתי שהקטין כל החיים יהיה בין נאמנויות... אני לא רוצה שהחיים של הקטין יהיו אומללים. שיצטרך לבחור בין ערכים שלה לערכים שלי. לא רואה אפשרות להיות בשום קשר עם המשפחה. עשתה שם אווירה של רעל. בעתיד רק יתפתח עוד יותר... המשפחה תעשה כל מה שהיא יכולה להוציא אותי מהחיים שלו. אם אני לא אאפשר המלחמה תימשך כל החיים... מבחינתי לטובתו, אני מוותרת על ההורות עליו... חשבתי על זה כבר שנה... אין שום דרך שאני יכולה להיות חלק מהחיים שלו".

126. העו"ס מציינת כי לכאורה, המהלך הפשוט ביותר הוא להיענות למבוקש ולפטור את הקטין מ"הרישום הריק" כדי שכדברי שתי האימהות יהיו לו "חיים קלים" יותר. הקטין יגדל בחיק משפחתה האוהבת של התובעת, ללא קונפליקט נאמנויות, משפחה מתפקדת שמסוגלת לתת מעטפת של חמה לדיאדת אם-ילד, כפי שהיא מגדלת אותו במסירות ואהבה.

127. טענת התובעת, כי הנתבעת נטשה את הקטין היא טענה כבדת משקל, ואף הנתבעת טענה כי ויתרה על גידולו של הקטין זה מכבר, כי היא סבורה שבנסיבות שנוצרו, טובתו של הקטין לגדול עם התובעת – בלעדיה.

128. עם זאת בתסקיר צוינו מספר גורמים שאינם עולים בקנה אחד עם הבקשה לביטול צו ההורות:

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

א. **תכנון הולדה** – בנות הזוג ציינו בפני העו"ס כי תכננו להקים יחד משפחה. הן קנו מספר מנות זרע מאותו תורם אנונימי כדי ללדת אחים ביולוגים ולגדלם כמשפחה. החלטה זו תואמת את אחד התנאים העיקריים לצו הורות פסיקתי. התכנון להקים משפחה וגידול ילדים בעתיד התבטאה בליווי של הנתבעת את התובעת לכל אורך תקופת ההיריון ובמהלך הלידה. על אף שאין מעמד הורי עד לידת ילד, שתייהן היו באותו זמן אימהות לתינוק שטרם נולד. פרידתן של בנות הזוג היא עובדה עגומה, אך אינה צריכה להשפיע על ההורות של אף אחת מהן לילד שכבר נוצר.

ב. **הבעייתיות בזמני השהות שנקבעו** - בנות הזוג סיפרו על מפגשים של הנתבעת עם הקטין בבית הורי התובעת. עמדת העו"ס לחוק האימוץ בעלת ניסיון של שנים, נחוצים תנאים אלמנטריים כדי לאפשר קשר מיטיב בין קטין להורה שאינו מגדל אותו. כך, יש צורך במפגש במקום ניטרלי, ללא נוכחות ההורה המגדל, נוכחות איש מקצוע שיפקח על המפגש ידאג לרווחת הקטין ולהדרכת ההורה המבקר ועל כן נהוג לערוך מפגשים כאלה במרכז קשר. ניתוק הקשר בין הנתבעת לקטין הוא מהלך צפוי בהיות הנתבעת אישה צעירה חסרת ניסיון בהורות ולא קיבלה את הסעד הרצוי במקרה זה מבית המשפט, שהורה על קיום המפגשים בינה לקטין בבית הוריה של התובעת. מפגשים עם הקטין בנסיבות נעימות לנתבעת ולקטין היו מאפשרים שמירת קשר בתנאים מיטיבים. ההנחה בדבר חוסר תפקודה ההורי של אם ב' כהוכחה לחוסר מסוגלותה אינה הוגנת בעיני העו"ס, באשר לא היתה לה כל יכולת לפגוש בקטין בנסיבות נעימות לשניהם ולא התאפשר לה לנסות ולשמר קשר בתנאים מיטיבים.

ג. **טובת הקטין** – עמדת העו"ס בתסקיר, כי טובת קטין היא בנוכחות מקסימלית של שני הורים, ככל ואינם הורים פוגעניים. להתרשמות העו"ס, הנתבעת הינה אדם נורמטיבי, מתפקד, בריאה בגופה ובנפשה, משכילה ואם השמה בראש מעייניה את טובת הקטין. היא זו שהצהירה כי היא מוותרת על הזכות לגדל את הקטין למענו וכדי שלא יגדל בקונפליקט וזאת עשתה מתוך ויתור על רצונותיה וצרכיה. הקטין הוא פעוט שאינו מסוגל להבין את נסיבות חייו, כאשר יגדל יבין כי הגיע לעולם מתוך אהבה וזוגיות ורצון משותף של שתי נשים לבנות משפחה. ומכאן, שאין הצדקה למנוע ממנו להכיר את אמו, רק היות ובין שתי האימהות ישנה מחלוקת.

כיום פועלות האימהות על פי הבנתן, אך בהחלט ייתכן כי מחיקת אחת מאמהותיו מחייב תביא לפגיעה עתידית בו. לכל ילד יש את הזכות להכיר את שורשיו, זכות זו נתמכת על ידי האמנה לזכויות הילד. ועל אף שהאם הנתבעת אינה בעלת קשר גנטי או ביולוגי לקטין, היא אמו וכך הייתה בשעה שעלה הרצון להביאו לאוויר העולם.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

- כשיגדל, קרוב לוודאי שיבקש הקטין להכיר את סיפור לידתו. ככל וייפרס בפניו הסיפור המלא ונסיבות הולדתו, יגלה הקטין כי נזנח ע"י אחת מאימהותיו וזו בחרה במודע לזנוח אותו. מנגד, ככל והתובעת לא תשתף את הקטין במלוא הסיפור, הוא יגדל בלי להכיר את שורשיו וכאשר "סוד" ההסתרה קיים במשפחה. "סוד" אשר רבות נכתב בספרות על תוצאותיו ההרסניות. (העו"ס מפנה ל"על הידיעה של מה שאין אמורים לדעת וההרגשה של מה שאין אמורים להרגיש" מתוך "בסיס בטוח" ג. בולבי 2017 – הדן בהשפעה המזיקה שעלולה להיות למעשה ההסתרה והתפתחות נפש הילד).
- להבנתה המקצועית של העו"ס, מחיקתה של הנתבעת מחיי הקטין באופן בלתי הפיך יפגע בו בראייה עתידית וזאת כאמור בין אם ייחשף סיפור חייו המלא ובין אם לאו. הקטין נולד וגדל בנסיבות מורכבות, אולם, אין סיבה למניעת מיצוי הטוב בכל העולמות ועם כל אחת מאימהותיו. עצם היותו בן לזוג חד מיני אינו צריך להשפיע על החלטה זו.
129. בסיכומי של דבר, עמדת העו"ס בתסקיר כי אין להיענות לבקשה לביטול צו ההורות הפסיקתי. הקטין נולד כתוצאה מתכנון למיסוד הקשר והרחבת המשפחה של זוג שנישא זו לזו. היפרדות דרכן של האמהות אינה צריכה להשפיע על נוכחותה או נפקדותה של הנתבעת. להיפך, כהורים אוהבים, העו"ס מצפה משתי האימהות להעלות מעל המחלוקת ביניהן, לראות את הצורך של הקטין ולפנות לטיפול מקצועי לשם מציאת הדרך להנכיח את הנתבעת אם ב' בחיי הקטין מתוך הבנה כי זוהי טובתו למרות פרידת הוריו.
130. העו"ס ביקשה להורות על חידוש המפגשים בין הקטין לנתבעת במרכז קשר המתמחה במקרי גירושין וזאת על מנת לאפשר לקטין לחדש את הקשר עם הנתבעת אשר נגדע באיבו.
131. יצוין כי העו"ס חזרה על עמדתה לעת שנחקרה על ידי ב"כ התובעת בחקירה נגדית בדיון מיום 16.12.2021. העו"ס ראתה להדגיש כי קיים חשש שביטול צו ההורות הפסיקתי יביא להעלמת אותו פרק בחיי הקטין הנוגע לזוגיות האמהות ולהחלטה בדבר הורות משותפת עד ללידתו, מהלך שעלול לפגוע בקטין (עמ' 16-17).
- חוות דעת ד"ר אלדור, המומחה מטעם בית המשפט**
132. ביום 18.05.2021 הוגשה לתיק חוות דעתו המפורטת של ד"ר אלדור, אשר מונה כאמור כמומחה מטעם בית המשפט. זהותו נקבעה על פי הסכמת הצדדים.
133. עמדתו היא כי בנסיבות המקרה דנן, טובת הקטין היא להורות על ביטול צו ההורות הפסיקתי לאלתר.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

מהלך הערכה

134. המומחה מציין כי ההערכה שלו כללה מפגשים עם אם א' ואם ב' בנפרד זה מזה, כאשר העמדה של כל אחת מהן ביחס להערכה ומעורבות בתהליך היה שונה מאוד אצל שתיהן. נערכו שיחות טלפון עם גורמים שונים המכירים את אם א' ואם ב', לרבות העו"ס. כמו כן, ההערכה כללה עיון בחומרים שונים כולל דו"ח של הפסיכולוג השיקומי וחינוכי שאול בן פורת מיום 05.02.2019, שאליו פנתה אם א' להערכה פרטית ואשר פגש אך ורק את אם א' ואת הקטין, בלי שפגש את אם ב' ואשר חיווה דעתו כי טובת הילד היא בביטול צו ההורות הפסיקתי. המומחה מציין כי לאם א' היה עניין רב בהערכה, מתוך רצון גלוי להכריע לכיוון ביטול צו הורות. לעומת זאת, אם ב', לאחר פגישה כפולה, הביעה רצונה לא לפגוש עוד במומחה, ואף הצעתו לקיים פגישת זום עם הוריה ב-XXX לא צלחה. אם ב' לא שיתפה פעולה עם ניסיונות המומחה לקשר עמה במטרה להבין את עמדתה והחלטתה, אך היא בחרה שלא לעשות זאת.

ממצאי הערכה

135. הממחה חילק את פרק ממצאי ההערכה לשני תת פרקים: א. הבנת הקשר הזוגי של אם א' ואם ב' שהוביל לצו הורות פסיקתי ולבקשת הצו, דרך שרטוט מהלך זמן של הקשר ביניהן; ב. הערכה בהווה של הילד הקטין שזה לא מכבר מלאו לו 3 שנים, כבסיס לבחינת טובתו.

136-138. סעיפים 136-138 נמחקו מהנוסח לפרסום בשל ריבוי פרטים מזהים.

139. אליבא דאם א', הנושא של הבאת ילדים בעולם עמד אצלה לכתחילה. במקביל, בתיאור של אם ב' בלט שהיא רוצה ילדים וציינה את הקשר הטוב שהיא יוצרת דרך עבודתה עם ילדים בגיל בית ספר ועם מתבגרים XXXXXXXXXXXXXXXX.

140. השתיים פנו באופן מוסכם ובשיתוף פעולה לבנק זרע ב-XXX ורכשו ביחד כמה מנות של תרומה זרע מאותו גורם, במחשבה שאם א' תהרה ראשונה ולאחר מכן יגיע תורה של אם ב'. בכך הן דאגו לפוטנציאל אחאי עבור הילדים, שמשותף להם מחצית מהמטען הגנטי.

141. לדברי אם ב', היא הייתה שותפה מלאה לתהליך של מעקב אחרי ההיריון – הן הרפואי והן הזוגי – חוותי. הן עברו ל-XXX על מנת להסתייע בהוריה אם א' שהתגוררו אז ב-XXX. בחודשי ההיריון האחרונים הייתה אם א' בשמירת ההיריון. הוריה של אם ב' הגיעו מ-XXX זמן קצר לפני הלידה כדי לתמוך ולסייע לזוג.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

142. הקטין XXX נולד ביום XXX. השם XXX ניתן לו במשותף על ידי שתי האמהות, ואולם שמו השני, XXX, ניתן על ידי אם ב', באופן שמבטא את זהותה ה-XXX של אם ב'.

143. XXXXXXXXXXXXXXXX אם ב' מסרה כי הגם שיום לידת הקטין היה יום המאושר בחייה, החלטת אם א' שלא לשמור שבת כחלק מההורות שלה להקטין השפיע מאוד עד הפרידה ביניהן.

144. כבר בעת שניתן צו ההורות ביום 28.05.2018 כחודש מלידת הקטין, היו הצדדים שרויות במשבר קשה, שהחריף והתלבה במהלך שלושת החודשים שלאחר הלידה, "עד שהצו איבד כליל תוכן ותוקף", כלשון המומחה (עמ' 4 באמצע). תיאור שתייהן למצב המסוכסך שהתהווה הוא שונה, כולל ייחוס האחריות והיוזמה לפרידה ביניהן. לדברי אם א', אם ב' יזמה את הפרידה בעוד שאם ב' מתארת כי אם א' השתנתה לאחר הלידה והרחיקה אותה מהקטין והתחברה למשפחת המוצא שלה, כאשר אם ב' תמיד הרגישה דחויה. כאשר אם א' עברה לבית הוריה, אם א' יזמה פרידה שנחותה על ידי אם ב' כנטישה.

145. אם א' חוותה לידה קשה וניתוח לאחר מכן שהקשה על ההתאוששות והתחלת ההנקה דבר שיצר אצלה רגישות רבה לדברי אם א', וחרדות לדברי אם ב'. העובדה כי אם ב' בחודש השני ללידת הקטין, יצאה לעבודה XXXXXXXXXXXXXXXX מחוץ לבית, נתפסה בעיני אם א' כנטישה קשה, בעוד שאם ב' ממעטת בהשפעת ההיעדרות שלה מהבית.

146. ביום XXX אם א' עוברת עם הקטין לבית הוריה, כשבחוויתה היא זוכה לראשונה שם ליחס שלו זכאית יולדת בעוד שאם ב' חווה כיצד אם א' משתנה, מתרחקת וטורקת בפניה את הדלת ומונעת ממנה את הקשר עם הקטין.

147. אם ב' פנתה לבית המשפט לענין קביעת זמני שהות, ונקבע הסדר ביקורים בבית הוריה של אם א' שעדיין התגוררו ב-XXX. מהזווית של אם א', מתואר כי אם ב' לא תמיד הגיעה לביקורים, לא תמיד נשארה לשעתיים והתנהגותה הייתה לא מותאמת מבחינת ניסיונותיה לכפות קשר עם הקטין, להעיר אותו מהשינה וכיוצ"ב. מבחינת אם ב', התנאים בבית הוריה של אם א' לא אפשרו לה קשר ישיר עם הקטין, והיא אף נתקלה באין ספור הערות וחשה שאינה יכולה כלל לממש את ההורות שלה. סידור ביקורים זה נמשך עד אוגוסט 2018. המומחה מציין כי במבט מבחוץ, ברור שהסדר כזה נועד לכישלון כאשר שתי האימהות מצויות בסכסוך קשה. מאז למעשה אין לאם ב' קשר עם הקטין, לאחר שהיא ניתקה את הקשר.

148. המומחה מציין כי במהלך אוגוסט 2018 נערך ניסיון של גישור ביחידת הסיוע שליד בית המשפט, שבמהלכו התקיימו שתי פגישות עם אם א' ואם ב' בנפרד. לאחר מכן התקיימה פגישה משותפת

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

1 שהתפוצצה והתהליך נפסק. התקיים ניסיון נוסף של גישור, הפעם על ידי עורך דין, וגובש הסכם
2 שאמור להביא לביטול הצו ההורות. הסכם נחתם ביום 05.12.2018 והוגש לביהמ"ש.

3
4 149. המומחה מציין כי מהאמור לעיל עולה כי מדובר בשתי נשים שבחרו לחיות ביחד כבנות זוג, פעלו
5 למיסוד פומבי של הקשר ביניהן, קיבלו תמיכה של המשפחות המורחבות, תכננו את מימוש
6 ההורות של כל אחת, כלומר להקים משפחה. בד בבד, נראה כי כניסת ילד לתוך המשפחה יצר
7 משבר עמוק וחיידדה ואף העמיקה שונות קיימת ביניהן, במישורים של תפקוד וזהות. משבר כזה
8 ממעבר לקשר זוגי לקשר טריאדי של הורות לילד, הינו אתגר אף לזוג לא חד מיני. להערכת אם
9 א', אם ב' הרגישה קנאה בה, וקנאה זו הובילה את אם ב' להתנהגות לא מותאמת, שתלטנית
10 ותוקפנית כלפי הקטין כתינוק. יחד עם זאת, ד"ר רועי לא התרשם כי קיים אישוס עקיף לאפשרות
11 כזאת.

12
13 150. המומחה מציין כי יש להביא בחשבון את העובדה כי הנושא של הורות לא ביולוגית שהינו חלק
14 ממשפחה המזוהה כחד מינית, עלול להוות גורם נוסף של מורכבות עבור אתגר התרחבות
15 המשפחתית. זאת, בפרט כשמדובר בזוג חד מיני של נשים כאשר רק אחת מהן נושאת בבטנה את
16 היריון וחווה רק היא את התהוות הקונסטלציה האימהית במלואה בעוד שהאם הלא ביולוגית
17 אווזת בתפקיד כמו גברי של התבוננות מבחוץ וצורך להעניק תמיכה לאשה ההרה. ניתן להתרשם
18 כי אם א' הייתה בתפקיד נשי ובחוייתה, ואם ב' לא לקחה על עצמה תפקיד של תמיכה המצופה
19 ממנה לפי הלידה ובאופן בולט, לאחר הלידה. היא תיארה כי התנהגותה של אם ב' היתה כאילו
20 לא קרתה לידה ולא נולד תינוק. אף מתוך דבריה של אם ב', ניתן להתרשם כי ייתכן וחסרה לה
21 ערנות מספקת לצרכי אם א' כולדת ולמרות שתיארה את חרדות של אם א', לא הצליחה להרגיעה
22 ולתמוך בה מול החרדות והמצוקה של אם א'. מעבר לכך, אם ב' בחרה להמשיך את חייה כרגיל,
23 למשל לצאת לעבודה ו-XXXXXXXXXXXX, כשאם א' לבדה עם התינוק עם נזקקות משמעותית
24 של הדיאדה אם – ילד. לעומת אם א', אם ב' נותרה עם חוויה דחיה קשה, בחלקה לא מובנת שכן
25 אינה ערה לרגישות הרבה ולחסר שהתווה אצל אם א' ולפער שנוצר ביניהן, ובאופן מצטבר לאם
26 ב' חוויה טראומטית, גם מאי יכולת לעצור את השינוי לרעה שחווה אצל אם א'.

27
28 151. לאור המשקע הטראומטי יש להניח ולהבין את קטיעתה של אם ב' בהשתתפותה בהמשך תהליך
29 ההערכה. ייתכן כי כניסה לאירועים מלפני 3 שנים מסבים לה רה-טראומטיזציה והיא בחרה
30 להתנתק ולהגן על עצמה. בפגישה ניכר כי אינה מצליחה להתבונן על מה שקרה באופן מעובד
31 ולנקוט במבט – על ביחס למה שקרה. ניכר כי היא נמצאת ברה-טראומטיזציה. מנגנונים אלו
32 הפעילו והובילו לניתוק הקשר כבר באוגוסט 2018 עם אם א' והקטין. כמו כן ההסכמה לביטול צו
33 ההורות הוא תוצאת הטראומה. כמובן שיש לניתוק זה גם צד רציונלי, שכן זה קרה לאחר שלא
34 הצליחה לקיים עם הקטין קשר ראשוני והתקשרותי כלשהו ולא קיבלה סעד מספיק מבית

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

המשפט. מכאן שלניתוק וליציאה מההורות אותה תכננה ורצתה, יש בסיס מושכל שגם מיטיב עמה וגם מיטיב עם הקטין מצדה, לאחר שלא היה כל מימוש של הורות כלפיו.

152. במפגשים עם אם ב', הנוכחות שלה היתה נעימה וכשהיא נוגעת בפגיעה שחוותה היא מעוררת אמפטיה רבה. היא בהחלט משדרת הרבה עוצמה באופן בין-אישי.

153. שתי האמהות ציינו את ההורות של בת הזוג ככזו שמדירה את ההורות של בת הזוג השניה. אם א' הרבתה לתאר כיצד הורי אם ב' משתלטים ומבודדים אותה ממשפחתה ואילו אם ב' תיארה כיצד הוריה של אם א' לא מקבלים אותה וכאשר הקטין נולד הם בישרו לקרוב משפחה על הלידה בלי להזכירה.

154. אם א' טענה כי ההורות של אם ב' עלולה לפגוע בקטין, יחד עם זאת, קשה לדעת כיום אם יש לטענות של אם א' בסיס עובדתי, הגם שהמאפיין האישייתי של אם ב' עשוי להסביר פן זה, אם כי יש לסייג כי אם א' העצימה תיאורים אלו לאור הסכסוך הזוגי הקיים.

הערכה של הקטין

155. המומחה מציין כי ניכר שיש לקטין התקשרות בטוחה וטובה עם אמו אם א', חווה הורות מותאמת לצרכיו ולעצמיותו המתפתחת, מפותח ומתנהג כילד שהוא לפחות בן 4. הקטין ילד ערני שיוצר שיח נבון ועשיר עם סביבתו, הוא הפנים כללים בסיסיים של גבול ויודע לפתור קונפליקטים עם פשרה ואיפוק, ומפותח בהתנהגותו יחסית לגילו. אם א' היא אם קשובה, תומכת ונוכחת במידת הצורך ולקטין יש התקשרות בטוחה וטובה עמו וניכר כי הוא חווה הורות מותאמת לצרכיו ולעצמיותו המתפתחת.

156. לקטין אין כל סימן או מצוקה בקשר למצב המשפחתי - של הורה יחידנית או של סיפור המקור בואו לעולם ושל זוגיות שנפרמה. הקטין יודע כי אין לאבא ושיש סוגים רבים של משפחות. יש כמו כן דמויות גבריות זמניות כמו הסבא והדוד. נראה כי הקטין יזקק לשיח מתמשך בעתיד שייתן מענה לשאלות מאין בא לעולם. כמו כן, אם א' מתכננת לשתף את הקטין באופן הדרגתי ומתואם בנסיבות של הזוגיות שהייתה בראשית חייו ומאוד מתלבטת כיצד יחוה הקטין קשר עתידי שכזה שלה. אין ספק שנושא זהות אישית ומשפחתית יצטרכו לתת לקטין בהמשך התפתחותו.

סיכום ודיון, מסקנות והמלצות

157. המומחה מסכם כי בעת שהובא הסכם הצדדים בו עתרו לביטול צו הפסיקתי, עמדת המדינה הייתה כי יש להפריד בין פרידת בנות הזוג לבין נושא ההורות שאותו יש לשמור ואף לפעול לחידוש הקשר בין הצדדים. עמדה זו מובנת בהקשר הכללי ועקרוני, ואולם חלפו 3 שנים מאז לידת הקטין ונסיבות אלו מחייבות הסתכלות מחודשת בנושא זה.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

158. פירוק הזוגיות והמשפחה הייתה טראומטית עבור אם ב' והיא גם חוותה דחיה מצד בית המשפט עקב ההחלטה בדבר מתכונת זמני השהות עם הקטין לאחר הפרידה. ככל הנראה כתוצאה מכך, היא גם לא רצתה יותר להיפגש בתהליך הערכה. במהלך הפגישה לא הזכירה אף פעם את שמו של הקטין, אלא דיברה עליו כתינוק או ילד ללא זהות אישית. דבר זה מבטא יותר מכל את העובדה כי אין לה התקשרות להקטין והיא מבקשת מרחק וזרות ממנו ומאם א'. על כן אין לכפות הורות שאינה לטובתה. יתירה מכך, הדבר אפילו עלול לגרום לה נזק כאשר נכפית עליה הורות בעל כורחה.

159. כפיה כזאת של הורות על אם ב' גם אינה מיטיבה עם הקטין, כעת שמלאו לו 3 שנים ולא ראה את אם ב' מאז אוגוסט 2018. הקטין מפותח מעבר לגילו ומפגין התקשרות בטוחה לאמו. לא נוצר בסיס וגם לא גרעין להתקשרות ראשונית של אם ב' עם הקטין, גם אצלו לא ניתן למצוא ביטוי למצוקה או לחסר של דמות הורית נעדרת או כזו שנחווית כמי שעזבה. לכן אין בסיס לחידוש לכאורה של קשר שלא קיים. כמו כן החלטה מבחוח על קיום קשר של הורות שבפועל אינה מתממשת זה כשלוש שנים עלולה אף לשבש את התפתחותו של הקטין. עוד צוין כי לאם א', המשך המצב על קיום צו הורות, יצור מצוקה רבה מאוד. אם ב' אף לא ביקשה זמני ביקורים עם הקטין במשך 3 שנים והדבר מהווה אמירה חד משמעית של אם ב'. עוד צוין כי פתרון ביניים לכאורה של ביטול אפוטרופסות בלבד רק יעמיק את הרה – טראומטיזציה של אם ב' ועדיף לבצע ניתוק שלה מאם א' והקטין וזאת על מנת לשקמה. זו התרשמות של המומחה הגם שלא התבטאה בנקודה זו בעקבות קטיעתה להמשך המפגשים והערכה.

160. לדעת המומחה, מבחינת טובתו של הקטין, המשך קיום שרירותי, כדבריו, של הורות שבפועל אינה מתממשת זה כ-3 שנים ואין לה כל חותם הורי או התקשרותי מבחינתו, עלולה לשבש את התפתחותו התקינה והטובה כפי שהיא נצפית כיום. ברור כי לאמו הביולוגית המשך המצב הקיים של צו הורות פסיבי או אקטיבי יוצר מצוקה רבה מאוד.

161. בהערכה הנוכחית, שהיתה קטועה מבחינת המפגש עם אם ב' לא ניתן היה להתרשם בבירור אם אם ב' רוצה בהמשכיות במצב הקיים שבו היא רשומה כהורה של הקטין. היענותה למתווה של אפוטרופסות בלעדית מבלבלת. אם ב' יוצאת נפגעת מהמצב הקיים ויש להניח כי הסכמתה לביטול צו ההורות הפסיקתי הוא המילה האחרונה מבחינתה.

162. המומחה חוזר על עמדתו כי מתכונת זמני השהות שנקבעה על ידי בית המשפט מנעה קיום מפגשים אפקטיביים בין אם ב' לקטין.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

163. המומחה מחווה דעתו כי טובתו של הקטין כיום מחייבת ביטול הצו. לו היה מדובר בחצי שנה מאז אוגוסט 2018, היה מקום לשקול אחרת. טובתו העתידית – מבחינת הטווח הקרוב והרחוק, מחייבת גם את אמו אם א' לתת מלוא תשומת הלב לצרכים של זהות.

164. לאור האמור המליץ המומחה על ביטול צו ההורות הפסיקתי לאלתר. כמו כן, לביצוע ביטול הצו, יש בראשונה לתת תוקף להסכם שעשו אם א' ואם ב', בשלב שני יש להתייחס להקטין ולצרכיו במהלך ההתפתחות מבחינת זהות אישית ומשפחתית, סוגיות שחלות על אם א' באחריותה.

דיון והכרעה בעניין התקיימות התנאי השלישי בסעי' 19 לחוק האימוץ

165. סבורני כי התנאי שטובת הקטין מחייבת את ביטול הצו אף הוא לא מתקיים בענייננו.

166. חשוב לציין כי בחקירתו הנגדית בבית המשפט לפני ביום 16.12.2021, הבהיר המומחה כי עמדתו בחוות דעתו ניתנה בהתייחס למצב הדברים לעת מתן חוות הדעת. כך, לשאלת בית המשפט הבהיר כי אם המשפחה תופנה אליו בהמשך לצורך בחינת חידוש קשר (דבר שמותנה מטבע הדברים ברצון או בהסכמת אם ב'), הרי שהוא לא היה נמנע מלבחון את ההתכונות של העניין אך בשל הנתק שקדם לכך. להלן ציטוט מהפרוטוקול:

"ש. האם אתה מתייחס לסיטואציה שבה צו ההורות ישאר על כנו ואם ב' תגיש בקשה לחידוש קשר בעוד מספר שנים.

ת. במקרים שכאלה, כשאני לוקח זאת על עצמי נושא של חידוש קשר בגירושין או אימוץ, אני מניח שיש תשתית בראשית החיים שעליה ניתן להישען. תשתית שלפעמים לא טוב, ואולי מזיקה, אתה מנסה לעשות אחרת מתוך גישה שיקומית. פה חסרה התשתית הזאת.

ש. אם הייתי מפנה אליך בקשה ילד שלא ראה את אביו מגיל שנה.

ת. אני בודק את הילד וגם את האבא, והייתי נותן תשובה שהיא לפי טובת הילד, הייתי רואה מה הילד מחפש.

ש. אתה לא יכול בעצם שאם צו ההורות ישאר על כנו, ואם ב' תגיש בקשה לחידוש קשר בעוד שנתיים, תדרש לזה ותבדוק את אם ב' מה הילד, מה מצבו, וקובע מתווה?

ת. אני רק אומר, שבמקרה הזה אני לא חושב שהיתה תשתית התקשרותית כבסיס ראשוני, אם זה יקרה עוד שנתיים אפגש עם הקטין, עם אם א', עם אם ב', אם זה אני, זה מה שהייתי עושה, ואבדוק את ההיתכנות לפי עיקרון של טובת הילד" (עמ' 13. בש' 13-1, ההדגשה הוספה).

167. המומחה נשאל עוד בחקירתו על ידי ב"כ המדינה, באופן ספציפי לגבי אמירתו בחוות הדעת כי טובת הקטין מחייבת את ביטול צו האימוץ, ומתשובותיו עלה כי ביטול הצו כעת בהחלט אינו

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 10409-04-19 א' א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

מחוייב מבחינת לטובת הקטין, אך אי הביטול עלול להקשות על האם ליאת שתזקק להסכמת אם
ב' לעניינים הקשורים בקטין. כמו כן, עולה מדבריו כי לו בנסיבות המקרה דן היה מבוקש לבטל
צו אימוץ, יתכן שחוות דעתו היתה משתנה. כלומר, "הנחת העבודה" שלו היתה כי צו הורות
פסיקתי חלש יותר כמוסד משפטי מאשר צו אימוץ, הנחה שנשמטת לאור קביעות בית המשפט
המחוזי בתל אביב יפו בתיק עמ"ש 53065-11-20. להלן ציטוט מתוך פרוטוקול חקירתו לענין זה:

ש. לגבי התנאי בחוק האימוץ שטובת הילד שמחייבת את הביטול של צו האימוץ.
בתשובה שלך בחלק הראשון התייחסת לטובת האמהות, אני חושבים שיש בלבול שבא
לידי ביטוי בחו"ד. תנסה לענות שוב על השאלה למה אתה סבור שטובת הילד פה מחייבת
את הביטול, שאנחנו יודעים שמדובר על ילד בן שלוש וחצי שחי חיים טובי, עטוף
במשפחה, למה מחייב לבטל בשלב זה את צו ההורות?

ת. אענה באמירה עקרונית, טובת הילד הרבה פעמים קשורה בטובת ההורים שלו, אנחנו
רוצים לפעמים לנתק את זה, אבל הרבה פעמים טובת הילד זה טובת ההורים.

לגבי טובת הילד, כרגע זה מין עננה עליו, לא שהוא חווה אותה, שהשאלה אם נכון
להשאיר את זה על כנו עד גיל 18, התשובה שלי היא שלא חייבים, לא אמרתי שצריך
עכשיו לבטל, אבל לא חייבים, ויש בזה סיכונים עבורו, וצריך לדעת, די מהר הוא ידע על
זה, כשצריך לרשום לבית ספר, נסיעה לחו"ל כל מיני דברים כאלה.

אם יבוטל הצו, אין פה המתה של ההורות, אלא יש פה המתה של הצו. ההורות, להערכתי,
לא כוננה אופרטיבית, לא מבחינת ההורות של אם ב' שחשבה שיהיה, ואין לילד רישום
לדבר הזה. זה עוד יותר קיים היום. אני אומר את זה בצער ובכאב, זה ילד שהיה צריך
להיות עם שתי אימהות ולא בבית משפט. מכיוון שההורות לא כוננה, לא התקיימה,
אנחנו שומרים צו שהוא ריק מתוכן. זה דבר מקצועי שאני יכול לומר על צו ההורות.

ש. האם אתה משנה את דעתך אם היה לנו את אותו סיפור אם היה מדובר בצו אימוץ?
ת. שאלה קשה (חושב). דרך המקרה הזה, למדתי על מה זה צו הורות פסיקתי, לא
עסקתי בכך בעבר. אני חושב שלו היה צו אימוץ הייתי מחפש כיוונים של נזק, של
ילדים שנפגעו בהורות הביולוגית שלהם.

ש. פה ניתן צו אימוץ ולא הורות, האם ההמלצה שלך היתה משתנה?
ת. לא יודע להגיד. בהיכרות המקצועית שלי עם צווי אימוץ ולביטול, זה גורם נזק
לקטין. פה אנחנו מדברים בסידור אחר, ולא בנזק כמו שיש בתיקי אימוץ" (עמ' 13-14,
ההדגשות הוספו).

168. הנה כי כן, המומחה בעצמו הבהיר כי טובת הקטין אינה מחייבת כעת את ביטול הצו, וכי לו היה

מדובר בבקשה לביטול צו אימוץ, עמדתו היתה עשויה להשתנות.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

169. הקשיים של חוסר שיתוף פעולה מצד אם ב' בנושאי חינוך וכיוצ"ב שקשורים בקטין, שאותם ציין ד"ר אלדור בחקירתו בהקשר זה, ניתנים לפתרון באמצעות הענקת אפוטרופסות בלעדית לאם א' עד להחלטה אחרת, מתווה שהוצע על ידי ב"כ היועמ"ש ואם ב' הסכימה לו. מדובר בפתרון שמתאים לעת הזו, ואין בו כדי לסתום את הגולל על הסיכוי להתגבשות הורות אפקטיבית בהמשך.

170. לוז עמדתו של ד"ר אלדור בחוות דעתו הוא כי רישום הורות חלול, שלא נוצק בתוכו תוכן ממשי, אינו לטובת הקטין. על עמדתו זו הוא עמד גם בחקירתו בבית המשפט.

171. אכן, לא יכול להיות חולק על כך שהמצב הרצוי הוא שבכל עת נתונה ההורות לא תהא בבחינת נתון פורמלי גרידא אלא בעלת תוכן ממשי של מחויבות וקשר משפחתי בין ההורה לקטין.

172. ברם, איני רואה כיצד הותרת צו ההורות הפסיקתי על כנו פוגעת או תפגע בקטין, אך משום שלא נוצרה הורות אפקטיבית של אם ב' כלפי הקטין ונותק הקשר בינה לקטין מאז מלאו לקטין כ-3 חודשים ועד היום (יוזכר כי הקטין רק בן כ- 3.5 שנים היום). מאז ניתן צו ההורות הפסיקתי, הוא עומד על כנו, והקטין מטופל ומתפתח היטב חרף קיומו, ולא שוכנעתי כי המשך המצב הקיים, בעצם הותרת הצו על כנו, עלול בהמשך לגרום נזק לקטין.

173. הפגיעה המשמעותית האפשרית בקטין היא סיפור התנתקות אם ב' מעולמו מאז היותו כבן 3 חודשים ועד היום, נושא שמטבע הדברים, בהחלט עשוי להחוות על ידי הקטין כנטישה. ואם יש צורך באסמכתה מקצועית לדברים, הרי שהמומחה מסר בחקירתו בבית המשפט (אף כי בהקשר של אב ביולוגי שנוטש את ילדיו) כי מניסיונו עולה כי הנטישה גורמת נזק עצום לקטנים (עמ' 14 בש' 13). ברם, ביטול צו ההורות הפסיקתי, לא ימחק את ההיסטוריה המשפחתית של הקטין, ואיני רואה כיצד יוכל ביטול הרישום לאיין את חוויית הנטישה אצל הקטין או למתן אותה. ברי כי הקטין יבקש לדעת מיהו הורהו האחר ומדוע אינו קיים בחייו, בין שהצו יעמוד על כנו, גם אם כאות מתה, ובין שיבוטל, וביטול הצו לא יכול לחסוך מהקטין את ההתוודעות לסיפור חייו, כואב ככל שיהיה. אכן, הרישום הוא רק רישום, והעיקר הוא כי מי שהיה שותף לתכנון הולדתו, שותף מלא לעת ההיריון והלידה, והורהו לאחר הלידה, נעלם מחייו.

174. לצד האמור אבהיר, כי עמדת העו"ס שלפיה ביטול צו ההורות הפסיקתי עלול לתמרץ גידול הקטין תחת סוד הסתרת סיפור הבאתו לעולם (עמדה שעליה חזרה בחקירתה בבית המשפט (ראו בעמ' 17 בש' 16-20), אינה נראית לי. זאת, הן משום שנחה דעתי כי אין בכוונת אם א' להסתיר מהקטין את סיפור חייו המוקדם, ובכוונתה לשתפו בכך לעת שיבשיל לכך, בהתאם להנחיית גורם מקצועי שמלווה אותה (ראו לעניין זה דבריה בפרוטוקול הדיון מיום 16.12.2021 בעמ' 15 למעלה), והן משום שניתן היה לקבוע מנגנון שיבטיח כי סיפור חייו יסופר לו לעת שיבשיל לכך. לפיכך, נימוק זה כשלעצמו, אינו נימוק משכנע נגד ביטול הצו.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

175. לא ברור אפוא מדוע הותרת צו ההורות הפסיקתי על כנו יפגע בקטין, ומכל שכן, באופן המחייב את ביטול הצו.

176. **לטעמי, דווקא ביטול צו ההורות הפסיקתי לעת הזו מנוגד במובהק לטובת הקטין.**

177. מצב הדברים הקיים זה קצת יותר מ-3 שנים, שבו קיים נתק בין אם ב' לקטין, עשוי בהחלט להשתנות, ואין סיבה להניח כי אין סיכוי לשינוי המצב.

178. אם ב' היא אישה נורמטיבית והעו"ס והמומחה לא סברו בשום אופן כי היא נטולת יכולת הורית. שניהם תלו את הנתק בקשר במידה רבה בהסדר זמני שהיה שנקבעו בשעתם בבית הורי אם א'. היום יודעת אם ב' כי במקרה שהיא תגיש תביעה לחידוש הקשר, יקבעו תחילה מפגשים במרכז קשר כדי לבסס את ההכרות בין אם ב' לקטין, בסיוע והכוונה, כמקובל, של גורם מקצועי במרכז הקשר, ולאחר מכן, המפגשים יוצאו ממרכז הקשר ויורחבו בהדרגה (ראו הערת בית המשפט בעמ' 19 בש' 18-23).

179. גם אם א' לא הרימה את הכפפה" עד כה, לא שוכנעתי כלל כי אין סיכוי לכך גם בעתיד, ובוודאי שאין מקום לשלול התכונות של הדברים בהמשך.

180. התרשמותי היא כי אם ב' עדיין שבורת לב מהזוגיות שהתפרקה וכי הקשר עם הקטין נכרך לתוך הסבך הרגשי שאליו נקלעה עקב הפרידה, ואשר אותו טרם עיבדה עד תום. לדברים ביטוי בעמדה שהגישה, כמצוטט בפרק טענות הצדדים לעיל, והיא חזרה על הדברים גם בבית המשפט. כך למשל בדיון מיום 14.11.2021 היא מסרה במענה לשאלות בית המשפט: "לא היה שינוי מאז עמדתי האחרונה. לשאלת בית המשפט גם אם צו ההורות לא יבוטל האם אגיש תביעה לחידוש קשר, **אני רק יכולה לקבל החלטות לפי מה שאני רואה כרגע כראוי וכרגע אין שינוי באיך שאני כרגע רואה את המצב**" (עמ' 8 בשורות 1-3; כל ההדגשות הוספו).

181. עמדה זו של אם ב' יכולה כאמור בהחלט להשתנות בעתיד, לעת שתוכל להפריד בין התפרקות הקשר הזוגי לבין קשר ההורות בינה לקטין, שאינו תלוי באם א' ובכל גורם אחר.

182. לבתי משפט לענייני משפחה מוגשות תביעות לא מועטות כלל לחידושי קשר גם בחלוף שנים מהתחלת הנתק, ובית המשפט נעזר בגורמים טיפוליים כדי שסייעו לעניין זה, ובוודאי אינו אומר נואש אך בשל קיום נתק בקשר, גם אם ממושך, וגם אם הוא תולדה של הסתה או אף ניכור הורי (ואין זה המקרה דנן).

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

183. האמנם ניתן כעת להיות בטוחים, על יסוד ניסיון של כ-3 שנים, ושעה שהקטין בן כ-3.5 שנים בלבד, שכל חייו כקטין, וכמובן כבגיר, עדיין לפניו, כי אין תקומה לתקווה לחידוש הקשר?!

184. אמנם, הקטין מתפתח היטב, והמומחה מצא כי אין הוא סובל מחסר כלשהו עקב העדר דמות האם השניה בחייו (ראו עדותו בעמ' 12, בש' 13-15). ברם, נקודת המוצא האקסיומטית היא שטובת כל קטין בנוכחות של שני הוריו בחייו, כל עוד מדובר בהורים שאינם פוגעניים כלפיו.

185. מעבר לכך, יש ומוגשת תביעה לחידוש קשר מצד הקטין (אף כי מדובר במהלך לא שכיח). משוכנעני כי ככל ותוגש תביעה כזו, היא לא תותיר את אם ב', שתכננה את הריון הקטין והביאה אותו לעולם ביחד עם אם א', אדישה.

186. ביטול צו הורות פסיקתי סותם את הגולל על תביעה לחידוש קשר, בין מצד אם ב', ובין מצד הקטין, ואולי גם מצד אם א' שעשויה, על אף הכל לשנות עמדתה בהמשך.

187. קיימים שיקולים נוספים הקשורים בטובת הילד, ועניינם בזכויות של הקטין מכוח הדין כלפי שני הוריו, ואשר המומחה לא נדרש להם, ויתכן שלא היה צריך להדרש להם (וגם הצדדים לא ראו להתייחס אליהם משום מה).

188. במצב הקיים, לקטין שתי אמהות שהן אפטרופסיות עליו בהתאם לחוק הכשרות והאפטרופסות. במקרה שבו חלילה אם א' לא תוכל מסיבה כלשהיא להמשיך למלא את תפקידה כאפטרופסית, עדיין תהיה לקטין אפטרופסית נוספת, וספק בעיני אם במקרה כזה, אם ב' שהיא אישה ערכית שטובת הקטין היא שיקול משמעותי בעיניה (אף כי למרבה הצער בשל הקושי הרגשי הקשור בפרידה היא נמנעת מלפעול חידוש הקשר), תסרב למלא באופן ממשי ומלא את תפקידה כאפטרופסית טבעית על הקטין.

189. בנוסף, שתי האמהות חבות במזונות הקטין מכוח הדין. ביטול צו ההורות הפסיקתי, שומט מהקטין את זכותו למזונות מאם ב', על כל הכרוך בכך, והדברים אמורים ביתר שאת, ככל ואם ב' לא תוכל מסיבה כזו או אחרת לכסות את צרכיו באופן מלא.

190. כמו כן, הקטין הוא יורש על פי דין של שני הוריו, והוא זכאי לרשת אותם בהעדר צוואה. גם זכות זו תשלל ממנו עקב ביטול צו ההורות הפסיקתי.

סיכום, הערות נוספות והנחיות

191. סיכומי של דבר, המתווה שלפיו יש לבחון את התביעה לביטול צו ההורות הפסיקתי הוא זה הקבוע בסעי' 19 לחוק האימוץ, שכולל שלושה תנאים מצטברים.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

192. המקרים שבהם בוטלו צווי אימוץ פסיקטיים מאז נחקק החוק הם מועטים ובודדים. המדינה צירפה טבלה להודעה שהגישה ביום 07.12.2021 לתיק שבו התייחסה להליכים שהתקיימו בבתי המשפט לעניין ביטול צווי אימוץ, וציינה אותם מקרים שבהם פסקי הדין פורסמו. מדובר במקרים חריגים מאוד, ואף אחד מהם לא דומה בנסיבותיו למקרה דנן.

193. כך למשל, בתיק אמ"ץ (משפחה נצרת) 5/16 פלוני נ' פלמונית (נבו 02.05.2018) נעתר בית המשפט לבקשה לביטול צו אימוץ שהוגשה על ידי הילדים המאומצים שהיו בגירים בעת הגשת ההליך, בנסיבות שבהן צו האימוץ ניתן ביחס למבקשים כ-15 שנים לפני הגשת התביעה, ובנסיבות של הזנחה והפקרה מצד ההורים המאמצים והעברת הילדים לרשויות הרווחה. למותר לציין כי קיים הבדל משמעותי בין הליך שנפתח לבקשת הילד המאומץ או מי שניתן בעניינו צו הורות פסיקטי לאחד מהוריו שעה שהמבקש עצמו הוא בגיר, בעל בשלות לגבש עמדה בנושא הנוגע לזכויותיו שלו, לבין הליך המוגש על ידי ההורים לעת שהילד קטין ורך בשנים.

194. מקרה נוסף הוא פסק הדין באמ"ץ (משפחה חיפה) 8458-06-10 פלוני נגד היועמ"ש (נבו 16.01.2011). גם במקרה זה הוגשה הבקשה על ידי בגיר בן 27 שנים שאומץ בילדותו על ידי בן זוגה של אמו והוא עתר לביטול הצו. המבקש התייתם מאביו בהיותו כבן 5 שנים וגדל על המאמץ תקופה קצרה של כ-4 שנים ולא היה ביניהם קשר שנים לאחר שהאם נפרדה ממנו. ב"כ היועמ"ש באותו מקרה חריג נתן הסכמתו לביטול צו האימוץ.

195. אכן, כאשר תביעה לביטול צו אימוץ מוגשת על ידי בגיר, יש לתן משקל כמובן לאוטונומיה האישית של המאומץ, שהיא חלק מזכותו לכבוד בהתאם לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. שיקול זה אינו רלבנטי שעה שעסקינן בתביעה המוגשת בעניינו של קטין.

196. המקרה דנן אינו בגדר המקרים החריגים בהחלט, שבהם יעתר בית המשפט לבקשה לביטול צו אימוץ, ולא מצאתי כי מתקיים בעניינו איזה מהתנאים שך סעיף 19 לחוק האימוץ, ומכל שכן שלושתם גם יחד, והתוצאה היא כי דין התביעה להידחות.

197. לנוכח תוצאות פסק הדין, ומשעה שהמדינה (בהודעתה שהוגשה לתיק ביום 01.03.2020) וגם אם ב' (בהודעתה שהוגשה לתיק ביום 03.03.2020) הסכימו להענקת סמכויות של אפוטרופסות בלעדית לאם א' עד להחלטה אחרת, תבהיר אם א' בתוך 10 ימים האם מבקשת היא סמכויות בלעדיות כאמור עד להחלטה אחרת, ובמקרה כזה, תואיל לצרף פסיקתה מתאימה.

198. אין צו להוצאות בנסיבות העניין.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

20 דצמבר 2021

תלה"מ 19-04-10409 אם א' נ' ב"כ היועמ"ש ואם ב'

1

2

199.התיק יסגר.

3

4

5

6

7

ניתן היום, ט"ז טבת תשפ"ב, 20 דצמבר 2021, בהעדר הצדדים.

8

מיכל ברדנשטיין, שופטת

9

10

11